

**תכנית חומש
חינוך לבטיחות
ומניעת היפגעות ילדים
מתאונות**

משרד החינוך

י' בניסן תשע"ח 11.4.2018

משרד החינוך | אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

תוכן עניינים

1	תוכן עניינים
2	פתח דבר
3	פרק א': מבוא
3	ניהול תחום הבטיחות במשרד החינוך - מדיניות
3	הבטיחות כ"ערך ליבה"
4	חינוך לבטיחות
4	מחויבות ואחריות
5	ניהול ידע
6	נתוני היפגעות עדכניים של ילדי ישראל
7	תרשימים
12	מיפוי הסיכונים העיקריים, בחלוקה לגילאים ולזירות היפגעות
12	קבוצת גיל 0-4
13	קבוצת גיל 5-9
13	קבוצת גיל 10-14
13	קבוצת גיל 15-17
15	פרק ב: תוכנית החומש למניעת היפגעות של ילדים
15	רקע
16	עקרונות מנחים לתוכנית אפקטיבית בחינוך לבטיחות
16	תוכנית רלוונטית ומותאמת לסיכונים ולצרכים
17	התייחסות למאפיינים פסיכולוגיים
17	עבודה בשיתופי פעולה
17	מעורבות פעילה של הילדים בבניית התוכנית והטמעתה
17	בחינת הסביבה הפיזית והתאמה לילדים
18	הגדרת הכללים להתנהגות בטוחה, אכיפה ותמריצים
18	שיפור מיומנויות פיזיות
19	פירוט עיקרי המשימות ותחומי האחריות שהוגדרו לתוכנית חמש שנתית
19	מנהל פדגוגי
21	מנהל חברה ונוער
22	חינוך גופני
23	הסברה
24	מחקר
24	מדידה והערכה
24	הקמת מאגר נתוני היפגעות ילדים בישראל
25	פירוט התוכנית המלאה
34	משימות מרכזיות לשנת תשע"ט
36	טבלאות מיקוד סיכונים ומטרות-כלי עבודה למפתחי תוכן
36	מטרות ודגשים לתוכנית למניעת טביעת ילדים
39	מטרות ודגשים לתוכנית למניעת נפילות ופציעות ילדים
45	מטרות ודגשים לתוכנית למניעת כוויות ילדים
49	מטרות ודגשים לתוכנית למניעת הרעלה וחנק של ילדים
52	מטרות ודגשים לתוכנית לקידום בטיחות בדרכים

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

פתח דבר

שלום רב,

החינוך לבריאות הינו חובה מוסרית ומקצועית המוטלת עלינו, המחנכים, הפועלים לשמירה והגנה על בטיחותם ושלומם של הילדים. משרד החינוך בהובלת אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית גיבש תכנית מערכתית רב שנתית לבריאות ילדים, אשר מטרתה צמצום היפגעות ברת מניעה של ילדים מתאונות בישראל.

התוכנית מבטאת את המחויבות והאחריות שלנו לפתח, להוביל ולהטמיע תפיסה של בטיחות בקרב ילדים הורים וקהילה, כאמצעי להתמודדות עם 'מגפת האלף השלישי' (כהגדרת ארגון הבריאות העולמי) תוכנית החומש למניעת היפגעות ילדים בישראל, הינה תוצר של ניתוח נתוני היפגעות ועבודת מטה הכוללת יחידות רבות במשרד. ערוצי הפעולה המרכזיים:

א. רתימת הנוער כשותף להובלת תהליכי חינוך ושינוי בקהילה

הפיכת בני הנוער למובילים ושותפים להסברה ולחינוך ילדים, הורים וקהילה, באמצעות התאמת התוכנית החינוכית של מנהיגות הנוער (מדצ"ים, משצ"ים), תנועות הנוער, ארגוני הנוער לאתגרים וליעדי התוכנית. רתימה והפעלת סטודנטים להדרכה בבתי, בדגש על המגזר הערבי והבדואי. העברת תכני בטיחות ודגשים מעשיים לפני יציאה לחופשות "ארוכות" (קיץ, סוכות, חנוכה, פסח) בדגש על התנהגות בטוחה בים, בבריכה, במרחבים הציבוריים ובטוילים על ידי תלמידי חנ"ג כנאמני בטיחות בחינוך.

ב. הכשרה וחניכת סגלי מערכת החינוך

הרחבה והעמקה של תהליכים חינוכיים העוסקים בנושא הבריאות בהתאמה לסיכונים הקיימים בסביבת החיים של כל ילד. סגלי החינוך יקבלו הכשרה שיעודה העלאת הידע ו המודעות לסכנות המצויות בתוך ומחוץ לבית הספר, במרחב הביתי והציבורי ויובילו יוזמות מוסדיות ובקהילה. תינתן הכשרה מורחבת לקהלי יעד הנמצאים בסיכון גבוה להיפגעות, כגון - גני ילדים, מגזר לא יהודי, מגזר חרדי, תחום חנ"ג ועוד.

ג. הסברה

הדרכה והסברה בקרב הורים ותלמידים, באמצעות מפגשי הפעלה של הורים ותלמידים בגנים, בדגש על בדואים, ערבים וחרדים כקבוצות סיכון. שותפות/הובלת קמפיינים בתקשורת הארצית.

ד. הגדלת היקף שיעורי השחייה

הרחבת לימודי שחייה תוך מיקוד במגזרים ערבי, בדואי וחרדי מ 63,500 ילדים ל 90,000 ילדים בתוך חמש שנים.

אני קורא לכם לקחת חלק בהובלת השינוי.

רותם זהבי – מנהל אגף בטיחות ארצי

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

פרק א': מבוא

ניהול תחום הבטיחות במשרד החינוך - מדיניות

מדיניות הבטיחות אותה מוביל משרד החינוך בשנים האחרונות בנויה ממספר נדבכים המשלימים האחד את השני:

הבטיחות כ"ערך ליבה"

בטיחות היא שם כללי לתחום של ההגנה מפני פגיעות גוף או נזק מתמשך בבני אדם תחום הבטיחות מלווה כיום את האדם בכל אשר ילך: בבית, בדרך, במקומות העבודה והבילוי. הבטיחות היא ערך ליבה המכשיר את התלמיד לקראת חיים מלאים רוויי סיכונים ומציידת אותו בארגז כלים וכישורים להתמודד עם סיכונים בחיים ובמציאות.

גישת הבטיחות המאפשרת

המשרד מעודד שילוב ואיזון בין מימוש צרכי הבטיחות ובין השגת מטרות חינוכיות, תוך הקפדה שלא לחשוף תלמידים ועובדים לסיכונים שאינם קבילים. גישת הבטיחות היא של "בטיחות מאפשרת" ותומכת פעילות ולא בטיחות משתקת. מערכת החינוך פועלת למימוש המטרות החינוכיות שהיא מציבה לעצמה, כולל טיולים, לימודי מדעים, פעילויות חוץ, פעילות חנ"ג, חינוך טכנולוגי וכדומה והבטיחות מהווה חלק בלתי נפרד מכל הפעילויות החינוכיות והתהליכים המתקיימים במוסדות החינוך, ולא ניתן יהיה לקיים פעילויות שיש בהם סיכונים ללא מתן מענה מתאים להקטנת הסיכונים.

"כל המאבד נפש אחת מעלים עליו כאילו איבד עולם מלא;

וכל המקיים נפש אחת מעלים עליו כאילו קיים עולם מלא."

(משנה, מסכת סנהדרין, ד,ה)

על משפט זה אמר השופט מישאל חשין ז"ל: אדם - כל אדם - הוא עולם לעצמו. אדם - כל אדם - הוא אחד, יחיד ומיוחד. ואין אדם כאדם. מי שהיה לא עוד יהיה ומי שהלך לא ישוב. וכבר לימדנו הרמב"ם על ייחודו של האדם (ספר שופטים, הילכות סנהדרין, יב, ג): "נברא אדם יחידי בעולם, ללמד: שכל המאבד נפש אחת מן העולם - מעלין עליו כאילו איבד עולם מלא, וכל המקיים נפש אחת בעולם - מעלין עליו כאילו קיים עולם מלא". הרי כל-באי עולם

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

בצורת אדם הראשון הם נבראים ואין פני כל-אחד מהם דומין לפני חברו. לפיכך כל-אחד ואחד יכול לומר: בשבילי נברא העולם. (ע.פ. 1742/91)

חינוך לבריאות

הבריאות והבריאות הם ערכים חינוכיים שיש לחנך אליהם במסגרת מוסדות הלימוד. לכן, בנוסף לשמירה על בטיחות הצוות והתלמידים במוסדות החינוך ובפעילויות חוץ מוסדיות שונות, המשרד מקדם תכניות לימוד שונות להטמעת תרבות בטיחות של התלמיד בכל הגילאים ובכל מעגלי החיים.

מחויבות ואחריות

העיסוק בבריאות בכלל ובטיחות התלמידים והילדים בפרט הוא סמל וביטוי למחויבות ואחריות של הנהלת המוסד והמערכת כלפי התלמידים. המחויבות והאחריות של הרשות המקומית, של הנהלת המוסד החינוכי לבריאות (במובן המקצועי שלה ולא בסיסמאות) היא ביטוי אתי מופתי של מנהיגות ציבורית בחברה הישראלית.

מחויבות ואחריות הנהלת משרד החינוך

הנהלת המשרד מחויבת להתוות מדיניות ברורה, ולספק הכוונה, נהלים וכלים לקידום השמירה על הבריאות במוסדות החינוך. המשרד מפרסם, מעת לעת, דרישות בטיחות מחייבות באמצעות הנחיות, נהלים, ותקנים בחוזרי המנכ"ל, ועל מנהלי המוסדות וממלאי תפקידים רלוונטיים ברשויות המקומיות וכן בבעלויות אחרות לנהוג על-פי הנחיות מחייבות אלה.

המשרד מנחה את מוסדות החינוך לסוגיהם לעמידה בדרישות כל דין, ובדרישות רלוונטיות אחרות לבריאות ולבריאות, כולל עמידה בדרישות תקנים מחייבים, בהוראות יצרן, ובהנחיות של גורמים מוסמכים.

המשרד, בעצמו או באמצעות הרשות המקומית, מעמיד אנשי מקצוע בבריאות לסיוע למנהל המוסד החינוכי במימוש מטרות הבריאות, ולצורך יעוץ מקצועי.

המשרד מקיים מבדקים וביקורות בטיחות מטעמו במוסדות חינוך וברשויות המקומיות, על מנת לעודד ולוודא עמידה בדרישות הבריאות, כולל התאמת תשתיות קיימות לייעודן החינוכי.

מחויבות ואחריות הרשות המקומית / הבעלות על המוסדות

הבעלות/הרשות אחראית להעמיד בכל עת מוסדות ומתקני חינוך בטוחים, ראויים ומותאמים לשימושם של תלמידים וילדים. בכלל זה - מבנים, תשתיות, מעבדות, אולמות, מתקני ספורט וכדומה. הרשות המקומית / בעלות תגבש ותיישם תכנית עבודה מתוקצבת לסילוק מפגעי בטיחות ולביצוע פעולות מתקנות במבנים, בתשתיות, בחצרות ובמתקנים במוסד החינוך ובסביבתו המידית. התכנית תתבסס על מבדקים וסקרים תקופתיים, ותיערך בשיתוף עם הנהלת המוסד החינוכי.

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

ניהול הבטיחות במוסדות

מנהל המוסד עומד בראש מערך ניהול הבטיחות במוסד, ולו האחריות העליונה לבטיחות השוהים והפועלים במסגרתו. לצד מנהל המוסד קיימים בעלי מקצוע מוסמכים המסייעים לו במימוש מטרות הבטיחות.

בכל מוסד תקוים "תוכנית ניהול בטיחות" פנימית המעודכנת מדי שנה, ובה יעדי הבטיחות, הקצאת תחומי סמכות ואחריות לבטיחות, וכן כל פעילויות הבטיחות המתוכננות לאותה שנה.

ניהול ידע

משרד החינוך פועל כדי שכל איש צוות, וכל תלמיד, יקבלו מידע על הסיכונים להם הם חשופים בפעילויות השונות, וכן על אמצעי ההתגוננות מפני פגיעה.

אתר האינטרנט של משרד החינוך מסייע לניהול ידע בבטיחות, ובו מידע מפורט על חוזרים, נהלים, גורמי סיכון, טפסים, רשימות איכון ועוד. האתר נגיש לכל.

המשרד מטפח תרבות של שיתוף ידע בבטיחות בין מוסדות החינוך, עם יחידות המשרד השונות, וכן עם גופים רלוונטיים חיצוניים למשרד.

דיווח ובדיקת תאונות ואירועי בטיחות

קיימת חובת דיווח על כל אירוע בטיחותי או פגיעה בבריאות המתרחשים במהלך פעילות חינוכית בין כתלי המוסד ומחוצה לו. יש לדווח לפי הנהלים המפורסמים על כל תאונה, פגיעה בריאות, ואירוע בטיחותי ("כמעט ונפגע", אירוע מסוכן) – הן של צוות העובדים והן של התלמידים.

כל אירוע בטיחותי וכל תאונה נבדקים לעומקם במטרה לחשוף את הגורמים השורשיים לאירועים אלה ולהפיק לקחים ופעילות מעשית למניעת הישנות המקרה ולצרכי למידה והטמעה.

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

נתוני היפגעות עדכניים של ילדי ישראל

עיון בנתוני ההיפגעות של ילדי ישראל בשנת 2017 מאפשר מיפוי הסביבות, הגילאים והתחומים שבהם ילדים נפגעים בכלל ובהשוואה לשנים קודמות, למדינות אחרות ועוד. נתונים אלו מאפשרים לנו לזהות את הסיכונים ואת פוטנציאל הסיכון הקיים בהקשר לסביבה, גיל, מחוז, מגזר, סוג ומועד פעילות, כבסיס לבניית תוכנית חינוך ומניעה שמטרתה צמצום היפגעות ילדים. להלן תמצית הנתונים:

תמונת מצב היפגעות ילדים בישראל

כ- 8.4% נפגעים מדי שנה בישראל, שהם 222,716 ילדים. בדירוג בינלאומי שבדק את היקף תמותת הילדים מהיפגעות בלתי מכוונות עולה כי ב 15 השנים האחרונות אין שיפור בנושא זה בישראל. ישראל נמצאת במקום 22 בשיעורי התמותה מבין 35 מדינות ה-OECD. בשנת 2016 דווח על 118 מקרי מוות של ילדים ובני נוער מהיפגעות בלתי מכוונות. שתי זירות ההיפגעות העיקריות בשנים 2012-2016 הן 'בית וחצר הבית' ו 'דרך', שחלקה של כל אחת מהן מסך מקרי התמותה הינו כ- 37% . כ- 16% מקרי התמותה התרחשו עקב היפגעות בזירת 'המרחב הציבורי', כ- 4% ב 'מוסד חינוכי' וכ- 1% בלבד ב 'מקום עבודה'. בכ- 5% מהמקרים לא ידוע מקום ההיפגעות.

- **בשנת 2017 היקף גבוה וחריג של ילדים ובני נוער שנהרגו בתאונות דרכים, 135, (נכון ל: 25.12.2017).**
- **הסיכון לתמותה של ילדים חרדים בגילאי 0-4 וגילאי 15-17 גבוה פי 2 בהשוואה לילדים בכלל הישובים היהודיים**
- **הסיכון לתמותה של ילד ערבי גבוה פי 3 בהשוואה לילד יהודי**
- **ילדים בדואים מהווים 20% מאוכלוסיית הילדים הערבים, ו33% מסך ההרוגים במגזר הערבי**

בחודשי הקיץ ילדים ובני נוער נפגעים הרבה יותר. נתוני היפגעות ילדים בקיץ 2017 מראים כי:

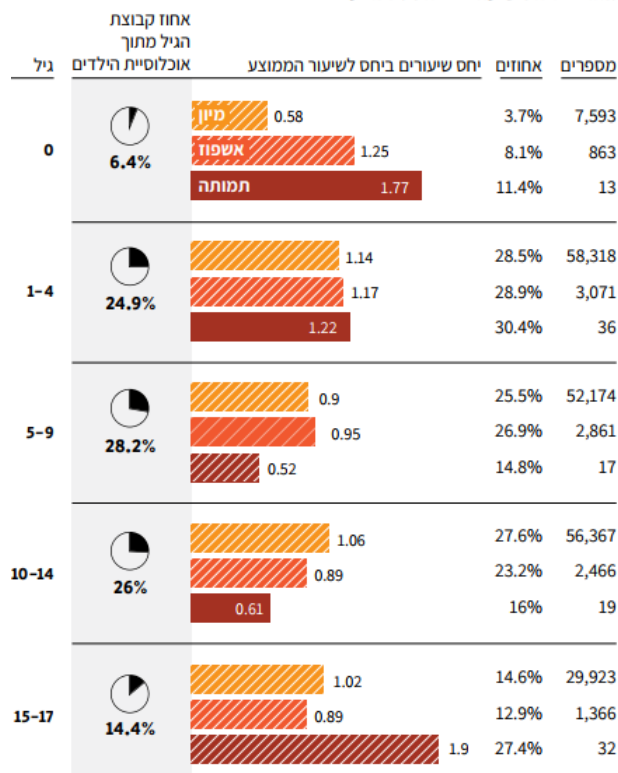
- בקיץ האחרון היה מספר נפגעים גדול משמעותית ביחס לממוצע בארבע השנים שקדמו, 43 נפגעים לעומת 23 בממוצע בשנים קודמות.
- הסיבות העיקריות להיפגעות בחופשת הקיץ הן תאונות דרכים, נפילה וחנק.
- בקיץ 2017 מספר מקרי התמותה מתאונות דרכים בחופשת הקיץ עמד על 24, לעומת כ- 7 בשנים 2012-2016. ילדים בני 0-4 ובני נוער בגילאי 15-17 הם הנפגעים העיקריים בתאונות דרכים בחופשה.
- גילאי 0-3, כ 40% ממקרי התמותה - פי 1.6 מחלקם היחסי באוכלוסיית הילדים ובני הנוער. בקיץ 2017, כ- 75% ממקרי התמותה הללו התרחשו בבית.
- גילאי 17, כ- 16% ממקרי התמותה בחופשה, פי 3.1 מחלקם היחסי באוכלוסיית הילדים ובני הנוער. חלקם בתאונות דרכים: 24% מהמקרים בעוד הם מהווים רק 5% (נוהגים !).
- קיים גידול במקרי התמותה של ילדים כנוסעים בתחבורה ציבורית (5 ב-2017 לעומת ממוצע של 0 ב-2016), וכנוסעים/נהגים ברכב פרטי (9 ב-2017 לעומת ממוצע של כ- 3 ב-2016-2013).

משרד החינוך אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

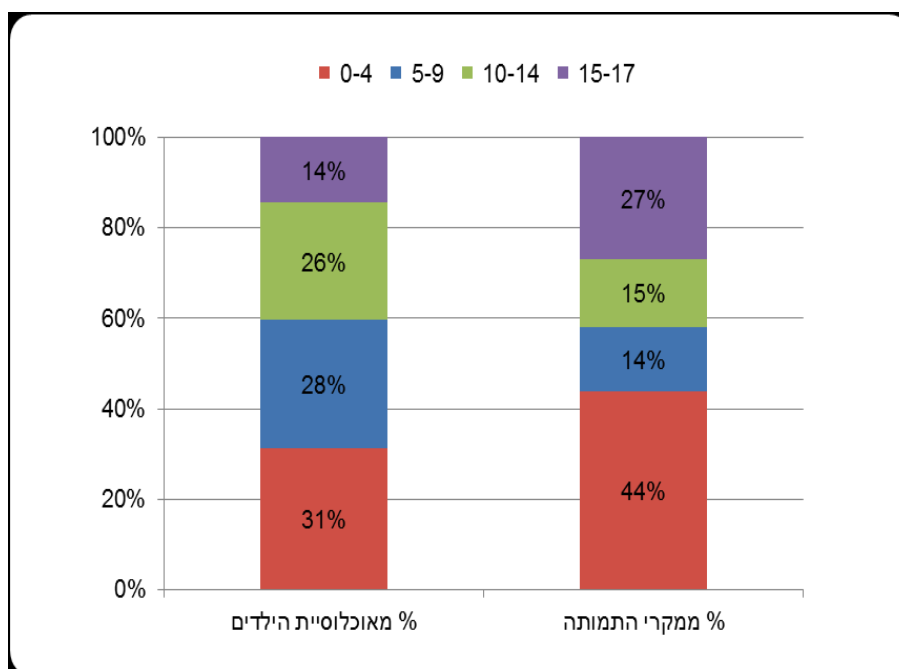
תרשימים

מובאים מ: "דו"ח בטרם לאומה 2017 - תמונת מצב של היפגעות בלתי מכוונת של ילדים בישראל".

תרשים 24: היפגעות ילדים לפי חומרת ההיפגעות וגיל: פנייה לחדרי מיון (2012-2014), אשפוז (2010-2012), ותמותה (2011-2015), בממוצע בשנה, מספרים, אחוזים ויחס שיעורים ביחס לממוצע

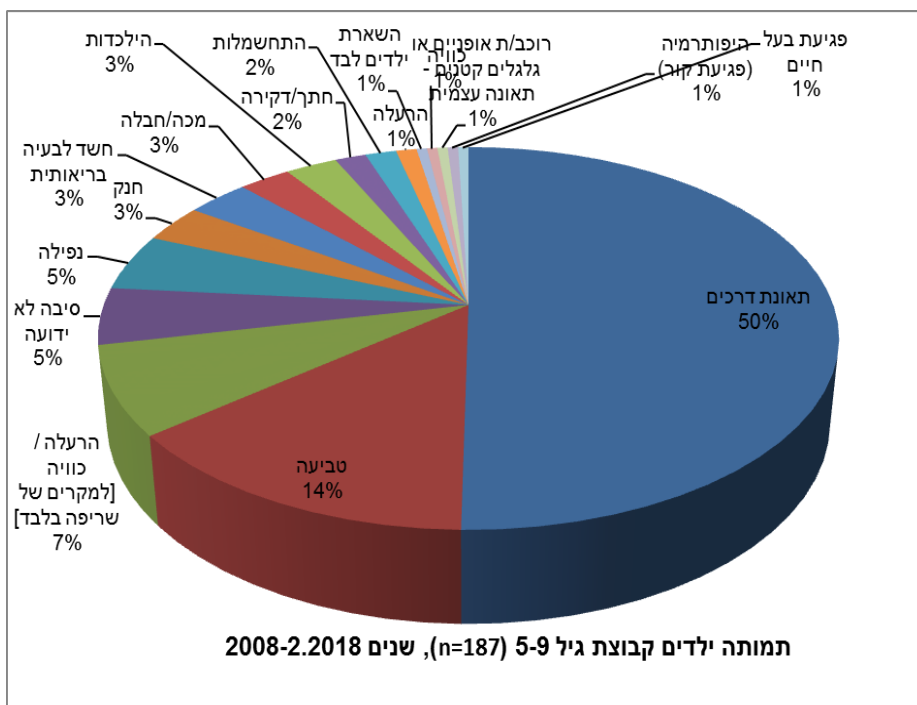
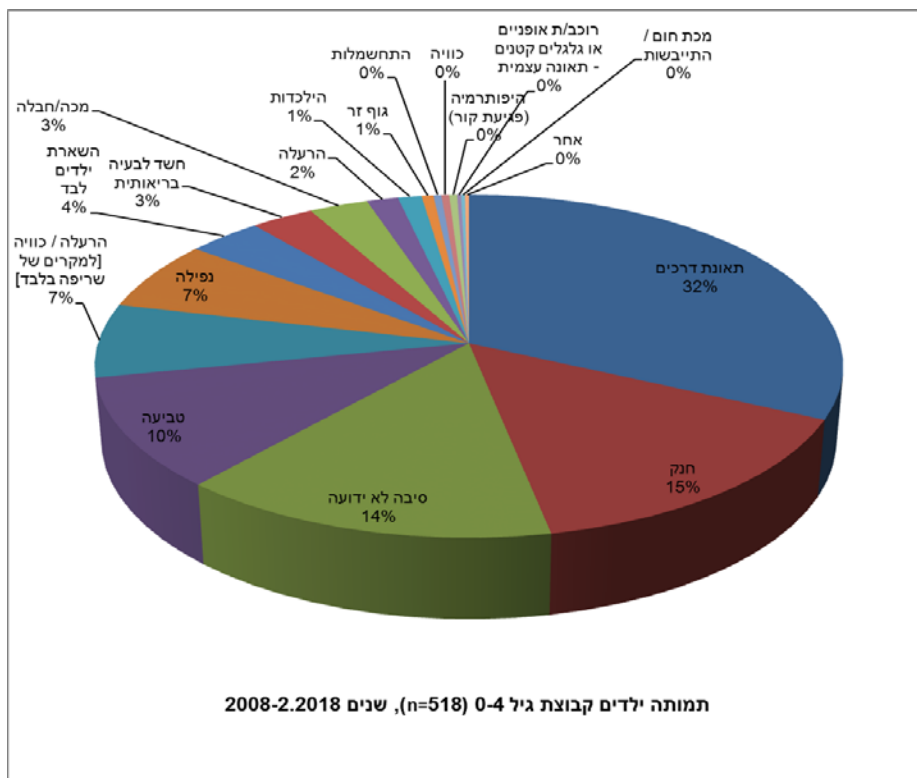

מקורות: מאגר 'תיעוד היפגעות מותקשות', ארגון 'בטרם' לבריאות ילדים; קובץ רישום טראומה, המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, מכון גרטנר; עבודים מיוחדים לנתוני מאגר מידע מרכזי ביקורים במכון, משרד הבריאות.

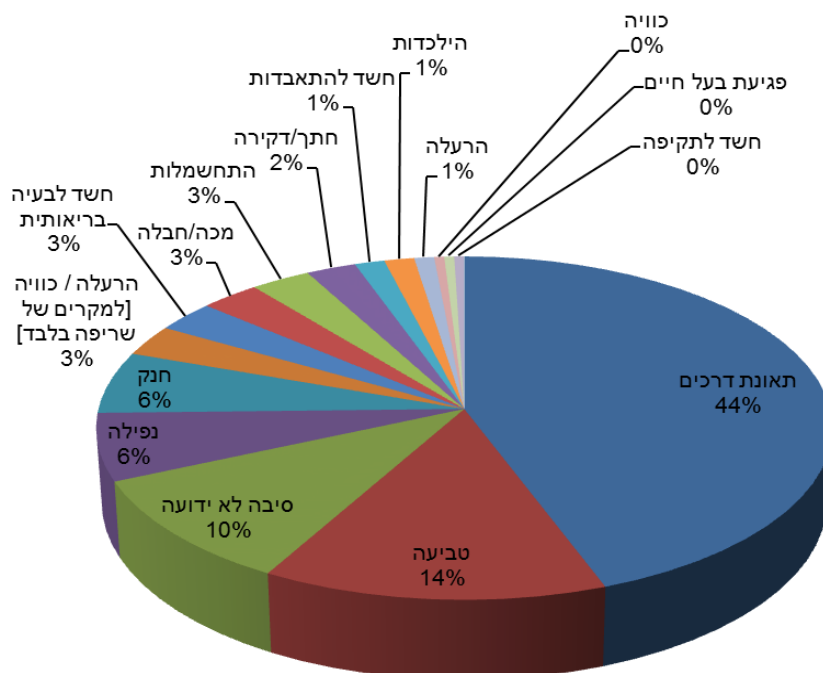
משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

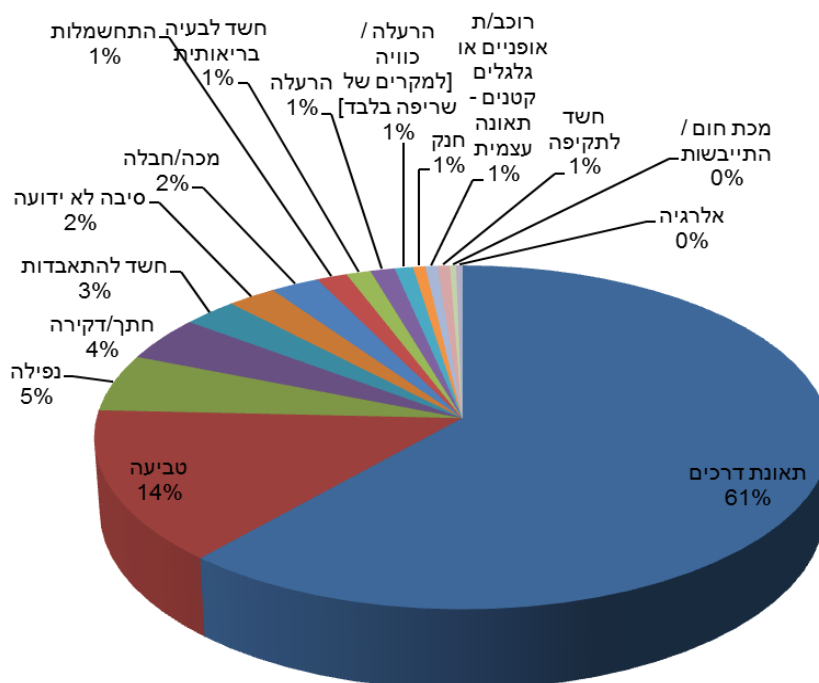

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

תמותה ילדים קבוצת גיל 10-14 (n=205), שנים 2008-2018

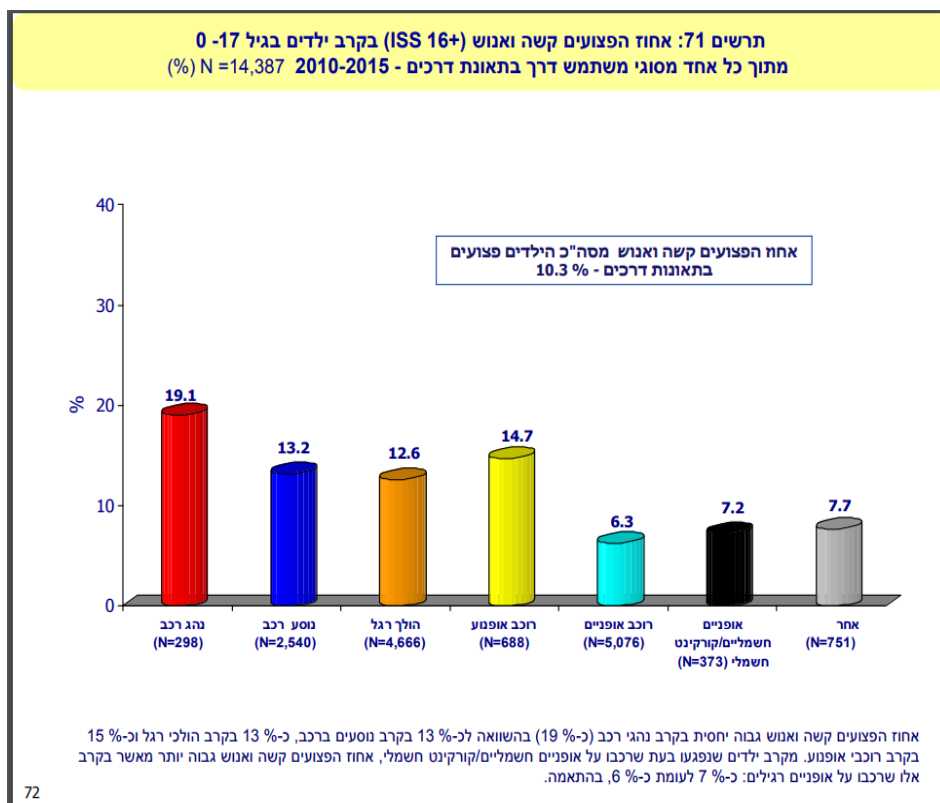
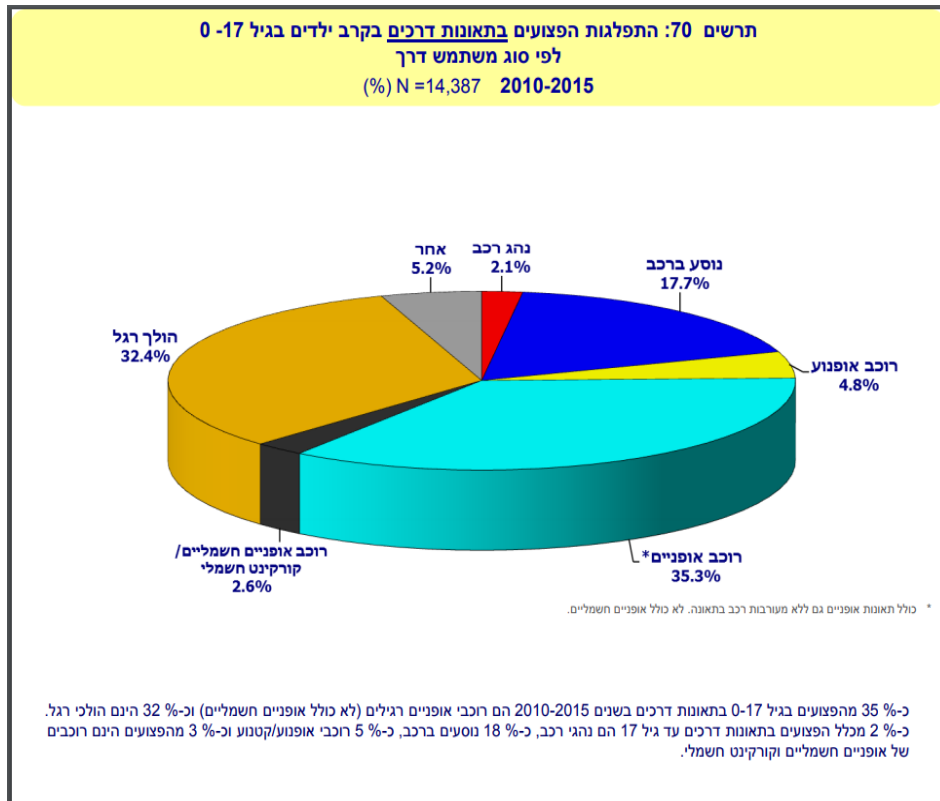

תמותה ילדים קבוצת גיל 15-17 (n=334), שנים 2008-2018

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

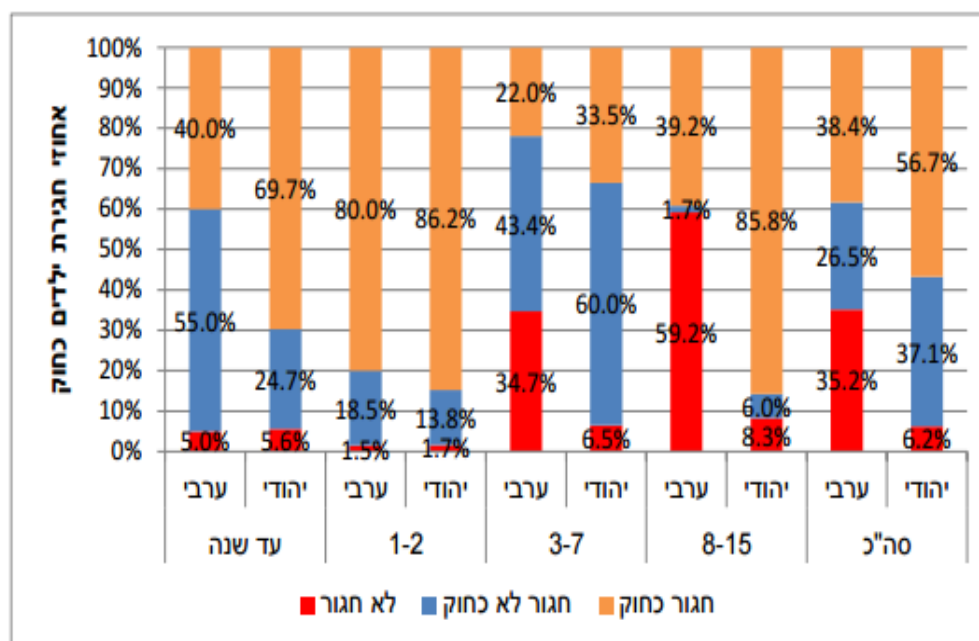
מתוך : פגיעות טראומה בישראל 2010-2015, (המרכז הלאומי לחקר טראומה ורפואה דחופה, דו"ח לאומה
(2016

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

מתוך סקר תצפיות ארצי בנושא שימוש באמצעי ריסון לילדים בכלי רכב פרטיים 2016 :

איור 12: התפלגות חגירת ילדים על פי דרישות החוק בקרב המגזר הערבי והיהודי, בחלוקה לפי גיל הילד
(N (יהודי) = 1215 ; N (ערבי) = 378)

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

מיפוי הסיכונים העיקריים, בחלוקה לגילאים ולזירות היפגעות

על פי "דו"ח בטרם לאומה 2017 - תמונת מצב של היפגעות בלתי מכוונת של ילדים בישראל".

קבוצת גיל 0-4

זירת ההיפגעות העיקרית היא 'בית וחצר הבית'

מנגנון היפגעות	נפילות	חנק	כוויות	טביעות	תאונות דרכים
נתונים עיקריים	המנגנון השכיח ביותר המוביל למיון ואשפוז, בבית, במרחב הציבורי ובמוסד חינוכי	חנק הוא המנגנון המוביל לתמותת ילדים בגיל הרך. רוב מקרי החנק הם במעורבות מזון ואח"כ שאיפת גוף זר	קבוצת גיל 0-4 הינה הקבוצה בעלת הסיכון הגבוה ביותר להיפגעות מכוויות בכלל ומכוויות במעורבות נוזלים חמים בפרט	מעל מחצית ממקרי הטביעה למוות קורים בבית ובחצר הבית, והשאר קורים במרחב הציבורי	
תרחישים עיקריים	הגורם העיקרי לפגיעה קשה הוא נפילה מגובה במעורבות מדרגות ורהיטים (מיטה, שידה, ספה וכו')	קבוצת הגיל 0-4 הינה הקבוצה בעלת הסיכון הגבוה ביותר להיפגעות עקב חנק ממזון ושתייה. בתוך קבוצת גיל זו, גילאי לידה עד שנתיים (שנתונים 0-1) הינם בעלי הסיכון הגבוה ביותר לסוג זה של היפגעות, כאשר גילאי לידה עד שנה בסיכון יתר לתמותה וגילאי שנה עד שנתיים בסיכון יתר לאשפוז	נוזלים חמים הם הסיבה העיקרית לפניה למיון ואשפוז עקב כוויות: יותר ממחצית ממקרי הפניה למיון בגין כוויות הם במעורבות נוזלים חמים (שתייה חמה, מזון נוזלי חם, שמן וכו'), וכ- 80% ממקרי האשפוז בגין היפגעות מכוויות הינם במעורבות נוזלים חמים.	בבית ובחצר הבית שליש ממקרי הטביעה למוות קרו בדלי/גית, שליש קרו בבריכה ומעט פחות משליש באמבטיה. במרחב הציבורי - מקרי מוות מטביעה קורים בעיקר בבריכות ציבוריות או בנופש.	
היבטים מגזריים	בחברה הערבית- הגורם המוביל להיפגעות הוא נפילה במעורבות מדרגות, ללא מעקות או בשל משחק על המדרגות לבד		במגזר הערבי נוזלים חמים מהווים את הגורם העיקרי לכוויות, הגורם השני לכוויות בילדים מהמגזר הערבי הוא אש בדרום, ומוצקים חמים בצפון במגזר החרדי ניתן לראות פגיעה ממיחמים ומפלטות שבת		דריסה לאחר היא גורם המוות המוביל בילדים בגיל 0-4 בחברה הבדואית
היבטים נוספים		הרגלי אכילה והתאמת מזון לגיל ויכולות אכילה			נסיעה בטוחה ברכב - שימוש ושימוש נכון במושב בטיחות
נושאים לדיון	השגחה הורית וסביבה בטוחה				

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קבוצת גיל 5-9

היפגעות בכל הזירות: מעל שליש בבית ובחצר הבית, כחמישית במוסד חינוכי, והשאר דרך ומרחב ציבורי

מנגנון היפגעות	נפילות	טביעות	תאונות דרכים	
נתונים עיקריים	הגורם העיקרי שליש מהמקרים היו נפילות מגובה. 40% מהמקרים היו בבית ובחצר הבית ו- 27% במוסד חינוכי	הסיבה השניה לתמותה. במרחב הציבורי יותר ממחצית קרו בבריכה השאר בים ובאגם	בעיקר תאונות דרכים כהולך רגל. ואילו כנוסע ברכב: הסיבה השלישית.	
היבטים נוספים		לימודי שחיה והשגחה	הליכה בטוחה וליווי מבוגר	
נושאים לדיון	הליכה בליווי מבוגר, חגירה בבוסטר, הכנה לעצמאות בבית בדרך ובמרחב הציבורי - משחק בטוח, אחריות אישית, שחיה, שימוש בקסדה ורכיבה בטוחה על אופניים וכלל גלגלים קטנים			

קבוצת גיל 10-14

זירות היפגעות עיקריות הן 'דרך' ו'מרחב ציבורי'

מנגנון היפגעות	נפילות	טביעות	תאונות דרכים	
נתונים עיקריים	גורם ראשון לפניות למיון, מעל שליש. כ-60% מהנפילות קרו במישור, הרוב במוסד חינוך (כארבעים אחוז), כרבע בבית וכ-15% במרחב הציבורי.	מנגנון שלישי הגורם לתמותה. כמעט כל המקרים קרו במרחב הציבורי ורובם בים (70%). השאר בבריכה, אגם ונחל	מנגנון ראשון לתמותה תאונות דרכים כנוסע ברכב ולאחריו הולך רגל ותאונות במעורבות אופניים	
נושאים לדיון	עצמאות בבית, בדרך ובמרחב הציבורי, לחץ חברתי, הבנת מצבי סיכון והתמודדות איתם, אחריות ושמירה על אחים צעירים, רחצה בטוחה, שימוש בקסדה ורכיבה בטוחה (אופניים וגלגלים קטנים)			

קבוצת גיל 15-17

זירות היפגעות עיקריות הן 'דרך' ו'מרחב ציבורי'

מנגנון היפגעות	נפילות ומכה/חבלה	טביעות	תאונות דרכים	
נתונים עיקריים	כ-23% מהמקרים המובילים למיון. בחלוקה דומה בין זירות הבית, מוסד חינוכי ומרחב ציבורי.	מנגנון שני לתמותה. כל המקרים קרו במרחב הציבורי, 60% בים	מנגנון מוביל לתמותה כנוסעים ברכב, ולאחריו משתמש ברכב ממונע אחר	
היבטים מגזריים			הגורם העיקרי לתמותה של נערים מהחברה הערבית כנוסעים או נהגים ברכב	

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

נושאים לדיון	התנהגות סיכונית, לחץ חברתי, שתית אלכוהול, שימוש בסמים, נהיגה, רחצה בטוחה, שימוש בקסדה, רכיבה בטוחה על אופניים וכלל גלגלים קטנים וחוקי תעבורה
-------------------------	--

ילדים בקבוצות גיל 0-4 ו-15-17 נמצאים בסיכון הגבוהה ביותר להיפגעות ותמותה. ילדים בקבוצת גיל 0-4 נפגעים בעיקר בבית וילדים בקבוצת גיל 15-17 נפגעים בעיקר בדרך ובמרחב הציבורי ילדים ערבים נמצאים בסיכון גבוה להיפגעות ותמותה ביחס לחלקם באוכלוסיית הילדים. הסיכון של ילדים בדואים למות עקב היפגעות כפול מילדים בכלל היישובים הערביים ילדים מיישובים בדואים נפגעים יותר בבית ובחצר וילדים מיישובים ערבים אחרים נפגעים בתאונות דרכים ילדים חרדים מתים יותר בתאונות בהשוואה לילדים בכלל היישובים היהודיים. לפי דו"ח המרכז הלאומי לחקר טראומה - רוכבי אופניים חשמליים שנפצעו הם בעיקר זכרים (84%), ובגילאים צעירים 19-10 (53%) בשנים 2015-2010 נצפית מגמה של עליה משמעותית באחוז ובמספר הנפגעים המעורבים בתאונות של אופניים חשמליים/קורקינט חשמלי: מ-43 פצועים ב-2013 ל-419 בשנת 2015. § רוכבי אופניים חשמליים שנפצעו הם בעיקר זכרים (84%) וגילאים צעירים 19-10 (53%).

פרק ב: תוכנית החומש למניעת היפגעות של ילדים

רקע

ילדים ובני נוער נפגעים גילאים שונים ומקומות שונים; נפגעים בבית, בחצר, במרחב הציבורי, בדרך ובבית הספר. נפגעים בגלל חוסר מודעות לסכנות, בגלל סביבה שאינה מותאמת אליהם ובגלל התנהגותם שאינה מותאמת לתנאי הסביבה ולסכנות בה.

תוכנית החומש גובשה כתוכנית מניעה וצמצום של היפגעות ילדים מתאונות בישראל בכלל ובתחומי סיכון מוגדרים בפרט. התוכנית החינוכית גובשה על בסיס נתוני ההיפגעות וכוללת הירתמות מערכתית של מנהלים ויחידות שונות במשרד החינוך: מנהל פדגוגי, מנהל חברה ונוער, חנ"ג, המדען הראשי, המחוז החרדי, ראמ"ה, שותפויות בין מגזריות ועוד.

מטרות על של התוכנית:

- א. העלאת המודעות לסיכונים
- ב. מתן כלים וידע להתנהגות בטוחה
- ג. עידוד התנהגות בטוחה

תוכנית חינוכית אפקטיבית למניעת היפגעות של ילדים הינה תוכנית מערכתית שבה צוותי החינוך לוקחים אחריות על החינוך לבטיחות, כערך מנחה, מגיל צעיר, הבא לידי ביטוי בסילבוס הפורמאלי והבלתי פורמאלי של בית הספר, ביחסים בין מורים לתלמידים, הורים וכו'. תוכנית חינוכית אפקטיבית אינה חד פעמית, אלא תהליך חינוכי מתמשך, שנוגע בכל תחומי החיים, המחייב התמודדות עם סיטואציות שונות בנסיבות שונות, כחלק מתהליך לרכישת מיומנויות.

קהל היעד וסוכני השינוי של התוכנית:

- א. תלמידים, בני נוער וסטודנטים
- ב. הורים
- ג. מנהלים ומחנכים במע' החינוך
- ד. רשויות מקומיות ובעלויות

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

תהליך העבודה לגיבוש התוכנית כלל מספר חלקים:

- מיפוי עדכני של סיכונים וזירות, על בסיס נתוני היפגעות (התוצרים מוצגים בנתונים- פרק א')
- הגדרת מטרות חינוכיות שיביאו לצמצום היקף הפגיעה והסיכון- בראייה רב גילאית ומערכתית (התוצרים מוצגים בטבלאות מיפוי- פרק ב)
- הגדרה של פלטפורמות, תהליכים חינוכיים והזדמנויות להשפעה במסגרת החינוכית הקיימת (תכנון מערכתי של התוכנית) (התוצרים מוצגים בתוכנית פעולה- פרק ב')
- היועצות עם מומחים בבניית התוכנית הכוללת (היקף הפעולות ואופי הפעולות הנדרשות ועוד) .
- פיתוח תוכן בהתאמה למיפוי ומבוסס על מספר עקרונות מנחים:

עקרונות מנחים לתוכנית אפקטיבית בחינוך לבטיחות

- תוכנית רלוונטית ומותאמת לסיכונים ולצרכים
- התייחסות למאפיינים פסיכולוגיים
- עבודה בשיתופי פעולה
- מעורבות פעילה של הילדים בבניית התוכנית והטמעתה
- בחינת הסביבה הפיזית והתאמה לילדים
- הגדרת הכללים להתנהגות בטוחה, אכיפה ותמריצים
- שיפור מיומנויות פיזיות

תוכנית רלוונטית ומותאמת לסיכונים ולצרכים

בתוכנית לבטיחות אפקטיבית עוסקים בסיכונים אמיתיים ומחברים את התוכנית לחיים האמיתיים, תוך הצגת נתונים והפרכת עמדות ודעות מוטעות לגבי המצב הקיים.

התוכנית צריכה להתייחס לכל הסיכונים הקיימים בזמן אמת, מבוססת הערכה אקטיבית של הנתונים ברמה ארצית ומקומית ושל צרכי קהל היעד- נתונים ברמה ארצית ומקומית יכולים לסייע לזהות את מוקדי הסיכון, הגילאים והתחומים, במקביל לצרכים הייחודיים של כל קבוצת גיל ואוכלוסייה.

לצורך תוכנית החומש בוצע מיפוי של סיכונים וזירות על פי גילאים והוגדרו מטרות לתוכנית החינוכית. הסיכונים העיקריים שהוגדרו על בסיס הנתונים: טביעה, נפילות פציעות, כוויות, הרעלה, חנק, זה"ב.

פיתוח התוכנית החינוכית צריכה להתבצע על בסיס המיפוי ובהתאמה למטרות המחולקות למספר

צירים:

- שינוי התנהגותי
- שינוי עמדות
- ידע
- מיומנות
- מודעות

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

דוגמאות לשיטות הוראה: הדמיות ומשחקי תפקידים- הדמייה של מעבר חצייה, הדמייה של סיכונים בבית.

התייחסות למאפיינים פסיכולוגיים

בגיבוש התוכנית יש לבחון היבטים פסיכולוגיים שלהם השפעה גדולה בצורה ישירה או עקיפה על התנהגות. תחושה של ביטחון, או של חוסר ערך עצמי, או של מסוגלות עצמית- כל אלו יכולים להוות גורמי סיכון להיפגעות.

כאמצעי עזר לצוותי חינוך גובשו מטרות שתכליתן להביא לשינוי עמדות, בהקשר לסיכונים, מגזרים וגילאים.
לדוגמא: בחינת גישות ועמדות של קבוצת העמיתים, שיש בהם לצמצם את הסיכונים.

עבודה בשיתופי פעולה

תוכנית אפקטיבית מחייבת עבודה בשיתופי פעולה. פיתוח קשרים עם קהילות תומכות כמו משטרה, לוחמי האש, מד"א, רשויות מקומיות ועמותות חינוכיות. עבודה עם הורים, מטפלים וחברים בקהילה הרחבה יותר לצורך קבלת נקודות מבט שונות לקבלת מידע והדרכה ושיתוף בפיתוח פתרונות. חינוך הורים לצד חינוך תלמידים.

התכנים צריכים לכלול:
הכשרה של צוותי חינוך לעבודה עם ילדים הורים וקהילה כאחד.
אחריות הורית ועיצוב סביבה בטוחה. יצירת הזדמנויות להקמת קבוצות מנהיגות הורית, הורים בכלל. שיתוף ארגונים, בעלי תפקידים בקהילה. ליצירת סביבה בטוחה ולהעלאת מעורבות הקהילה בקידום הנושא.

מעורבות פעילה של הילדים בבניית התוכנית והטמעתה

חינוך לבטיחות חייב לכלול הזדמנויות לתלמידים לזהות סיכונים ולהעריך אותם ולאחר מכן לתכנן את התנהגותם בצורה שבה יוכלו לנהל או לשלוט בסיכונים. הפיכת הילדים שותפים לתכנון ולביצוע התוכנית, כחוקרים, כמדריכים, כיוזמים פעילות ועוד.

גיבוש תכנים לילדים כלומדים במערכת וכסוכני שינוי במשפחה ובקהילה.

בחינת הסביבה הפיזית והתאמה לילדים

התוכנית חייבת לכלול התייחסות לסביבות החיים של הילדים, לצורך שינוי הסביבה, התאמתה לילדים והפיכת העולם לידידותי לילדים' במוסד החינוכי, בבית, בדרך וכו'.
לכן התוכנית החינוכית צריכה לכלול היבטים שונים של חקר הסביבה הפיזית ומתן המלצות לשינוי, שיהפוך את הסביבה לבטוחה יותר.

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

דוגמאות: סורגים על חלונות, נעילת דלתות של ארונות, גידור בריכת שיחה וכו'.

הגדרת הכללים להתנהגות בטוחה, אכיפה ותמריצים

התוכנית החינוכית צריכה לעודד הגדרה של כללי התנהגות ואמצעים לאכיפה, שהילדים, ההורים והצוות החינוכי רוצים לקחת על עצמם. תוך הבנייה של מודלים ותמריצים על התנהגות בטוחה. מערכת תמריצים זו תאפשר ללומד לזהות את התועלות בטוח הקצר ובטווח הארוך בסביבה תומכת ובטוחה.

לדוגמא:

בבית הספר הגדרת מדיניות, כללי התנהגות בזירה הבית ספרית, שיכולים לצמצם את ההיפגעות. היפגעות במשפחה או בבית- חוקים של הורים, כללי התנהגות בבית, יש בהם כדי לצמצם את הסיכון לפגיעה.

שיפור מיומנויות פיזיות

התוכנית צריכה לכלול פיתוח מיומנויות פיזיות שיצמצמו את הפוטנציאל להיפגעות אישית בסביבות החיים השונות.

לדוגמא: לימוד שחייה כאמצעי לצמצום טביעת ילדים.

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

פירוט עיקרי המשימות ותחומי האחריות שהוגדרו לתוכנית חמש שנתית

- מנהל פדגוגי
- מנהל חברה ונוער
- חינוך גופני
- הסברה
- מחקר
- מדידה והערכה
- הקמת מאגר נתוני היפגעות ילדים בישראל

מנהל פדגוגי

א. הכשרת סגלי חינוך:

- הכשרת גננות, סייעות (כלל הגנים)
- הדרכה וחניכת גננות (דוברי ערבית וחרדים)
- הכשרת מורים (יסודי, דוברי ערבית וחרדים)
- הכשרת מנהלים (דוברי ערבית וחרדים)
- יום עיון שנתי למנהלי מחלקות גנ"י וחינוך ברשויות (256 בשנה)

ב. הדרכה והסברה בקרב הורים ותלמידים:

- מפגשי הפעלה של הורים ותלמידי הגנים (בגנים ובמגזר הערבי והבדואי בבתי האב)
- מפגשי הורים בגנים (בדואים, ערבים וחרדים)

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

ג. פיתוח חומרים ותכנים:

- ערכות ומשחקים לצורך הטמעה של מניעת תאונות בבית, בחצר ובמרחב הציבורי
- ערכה לגננת על מגוון הסכנות מלידה עד 6 בסביבות השונות (קדם יסודי)
- רכישת זכויות יוצרים של סרטונים וכלים מתוקשבים להרחבת "מפתח הלב" בנושאי בטיחות (יסודי)
- ערכה למורים להפעלה במפגשי הורים-ילדים בנושא בטיחות (יסודי וחינוך ביניים)
- אפליקציה שתעודד יוזמות ומעורבות ילדים במסגרת בית הספר והקהילה (יסודי, על יסודי)
- מרחב פדגוגי (אתר אינטרנט) - חומרים פדגוגיים בנושא בטיחות למורים וגננות
- חומרים כתובים/עלוניים דיגיטליים ע"פ לוח מועדים וזמנים (קדם יסודי, יסודי, על יסודי)

ד. קידום אורח חיים בריא:

- ילדים עושים בטיחות בבית הספר היסודיים
- זיהוי מפגעים במרחב הציבורי/שעות הפנאי (חינוך ביניים)
- הדרכת אחיות בנושא כוונות וחומרים מסוכנים - (יסודי)
- אקדמיה ברשת
- מרחב פדגוגי
- השבוע הבינלאומי לבריאות (מאי)
- ועדת בטיחות בית ספרית ע"ב רכזים חברתי, זה"ב, בטיחות ובטחון, טיולים

ה. שיתופי פעולה מגזר שלישי:

- מיפוי תכניות המקדמות מניעת היפגעות במאגר התוכניות הממוחשב של משרד החינוך (הוספת 'קידום בטיחות ילדים ונוער' למנוע החיפוש של המאגר)
- שותפויות, שולחן עגול - להרחבה ושיפור אפקטיביות התכניות והתאמתן לקידום הבטיחות.
- איתור תכניות קיימות, מותאמות למאפייני המגזר הלא יהודי והגדרתם במאגר התוכניות הממוחשב במסגרת המסלול הירוק (על מנת לעודד שימוש בהן).

ו. פעילות ייחודית של האגף הערבי:

- פיתוח והכשרת מתנדבות שירות לאומי (750 במגזר הערבי מתוך 2,400 במגזר הלא יהודי) להעברת פעילות בנושא בטיחות ילדים במסגרת מוסדות חינוך (5 שעות במסגרת שבוע ההכשרה לשירות לאומי). הפעילות בשיתוף המנהלת במשרד לביטחון פנים.
- פעילות למול אנשי דת לעידוד שיח בנושא שמירה על חיי הילדים ומניעת היפגעות (בשיתוף אגף עדות במשרד הפנים).

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

מנהל חברה ונוער

א. קיץ בטוח – מצילים חיים:

משצ"ים ומד"צים כמניעים ומובילים למען בטיחות

- הדרכה בבתי הספר היסודיים (4000 משצ"ים, 3000 מדצ"ים פעילים)
- הרחבת הפעילות מזה"ב לכלל נסיבות ההיפגעות (בהתאמה תרבותית ומגזרית)
- הדרכה בבתיים במגזר הבדואי והערבי

ב. ימי מוקד בבתי הספר לקראת קיץ

- בסימן "ונשמרתם לנפשותיכם" (חטיבות ביניים וחטיבה עליונה)

ג. קייטנות ומסגרות הקיץ כפלטפורמה לקידום בטיחות בקהילה

- תכנית הקייטנה - תחויב בשתי יחידות תוכן חוויתיות בנושא מניעת תאונות
- מטלה משותפת ילדים והורים - לבחון את הסכנות בסביבה הביתית ולחזור עם המידע אל המסגרת החינוכית (הגעה עם הפעילות לבתי האב)
- יום שיא קהילתי/הורים במסגרת הקייטנה להובלת יוזמות קהילתיות

ד. תנועות וארגוני הנוער מדברים בטיחות עם הקהילה:

- רתימת תנועות הנוער וארגוני הנוער לקיום פעילות בנושא מניעת היפגעות ותאונות
- הטמעה של פעילות משלבת קהילה במסגרת "הגליון על סדר היום" בנושא
- רתימה והפעלת סטודנטים להדרכה בבתיים בדגש על המגזר הערבי והבדואי

ה. מעורבות חברתית ומנהיגות צעירה בנושא בטיחות ומניעת היפגעות:

מעורבות חברתית:

עידוד ביצוע פרויקטים בתחום הבטיחות ומניעת היפגעות
דגש על תלמידים עם כישורים בעלי רלוונטיות (שחיינים וכו')

תשע"ט	תש"פ	תשפ"א	תשפ"ב	תשפ"ג
10%	20%	30%	40%	50%
אחוז בתי הספר בהם קיימת קבוצת נאמני בטיחות				

* בשנת תשע"ח מתוכננת פעילות בשובים כסייפה, חורה, רהט ותל שבע

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

מנהיגות צעירה פעילה בבטיחות :

תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	ישובים בהם תתקיים קבוצת מנהיגות צעירה בתחום הבטיחות
50%	40%	30%	20%	10%	

ביצוע פרויקטים בתחום הבטיחות ומניעת היפגעות - קבוצה יישובית

"אתגרים" כפלטפורמה לקידום בטיחות בקהילה :

תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	סה"כ	רשויות בתכנית "אתגרים"
100%	80%	60%	40%	30%	100%	
67	53	40	26	21	67	

במסגרת תכנית "אתגרים" תעלה דרישה להפעלת תכנית רשותית בנושא בטיחות המשלבת הורים, ילדים וקהילה :

תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	תשע"ח	מספר קבוצות לימודי שחייה
350	333	318	302	288	240	

חוגי שחייה – הגדלת מספר קבוצות לימודי השחייה :

חינוך גופני

• הדרכה והעלאת מודעות בקרב תלמידים :

- הרחבת לימודי שחייה תוך מיקוד במגזרים ערבי, בדואי וחרדי.
- העברת תכני בטיחות לפני יציאה לחופשות קיץ, סוכות ופסח (דגש על ים, בריכה ומקורות מים).
- תלמידים כנאמני בטיחות בחינוך גופני (הובלת פעילויות ברמה השכבתית והבית ספרית).
- תכניות מעורבות חברתית בנושא בטיחות בחינוך הגופני בתיכונים.
- תחרות כרזות בנושא בטיחות בחינוך הגופני.

• הכשרה וחניכת סגלי מערכת החינוך :

- ימי עיון בטיחות למורים לספורט (אחת לשנתיים).
- הטמעה של נהלי הבטיחות בחינוך הגופני ע"י המפקחים.
- פיתוח חומרי הדרכה :
- פיתוח ערכה בנושא בטיחות למורה לחינוך הגופני.
- פיתוח ערכת הדרכה לקיץ בטוח (דגש על התנהגות נכונה ליד מקורות מים).

• תחומים נוספים :

- מעורבות מפקחי חנ"ג בהכשרת תשתיות ומתקני ספורט
- עדכון חוזר מנכ"ל בטיחות בנושא חנ"ג

א. קמפיינים ופעילות הסברה במסגרת התכנית הלאומית

- קמפיינים מערכתיים במסגרת התכנית הלאומית לבטיחות ילדים
- השתלבות המשרד בצוות ההסברה הבין משרדי והשפעה על תכניות ההסברה
- קמפיינים מתכנית 2017 :
- קמפיין בנושא מניעת שכחת ילדים ברכבים - הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים
- השתתפות בקמפיין בינ"ל למניעת היפגעות מהתהפכות רהיטים לילדים - משרד הכלכלה
- קמפיין בנושא מניעת כוויות בילדים – משרד הבריאות

ב. קמפיינים נדרשים מבחינת משרד החינוך:

קיצ בטוח:

- מניעת תאונות דרכים
- התנהגות בטוחה ליד מקורות מים ומניעת טביעות
- משחקים מסוכנים
- השארת ילדים ברכב

ג. דגשים למגזרים:

- דוברי ערבית בדגש על המגזר הבדואי – מניעת אירועי דריסה בסביבת הבית, מניעת היפגעות מנפלים של תחמושת, כוויות
- חרדים – כוויות והשגחה הורית

ד. הסברה במסגרת שיתופי פעולה עם משרדים נוספים:

- משרד הפנים – רחצה (לקראת הקיץ)
- משרד הכלכלה - משחקים מסוכנים (פורים)
- כב"א – שריפות (חנוכה/ ל"ג בעומר)

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

מחקר

- ביצוע סקירה ספרותית בנושא למידה מהצלחות – הטמעת תרבות של בטיחות, תהליכים ותוכניות במוסדות חינוך (יבוצע בתשע"ט)

מדידה והערכה

- קביעת מחוון ומדדים להערכת בטיחות ילדים ברמת בית ספר, מחוז ורשות
- מדידה של היבטים הקשורים לתפיסת הבטיחות במוסדות החינוך, במסגרת המיצ"ב הבית ספרי (כיתות ה-יא, 1/3 מבתיה"ס)
- שילוב מדדי בטיחות והיפגעות ילדים בתמונה החינוכית של בתי הספר והרשויות
- שילוב נושא הבטיחות והיפגעות ילדים בקריטריונים לפרס החינוך היישובי/בית ספרי
- ביצוע מחקר להערכת איכות התוכניות המופעלות במשרד החינוך בנושא. בחינת תפיסת הבטיחות בבתי הספר ובחינת תכניות התערבות מהותיות ו/או רחבות היקף (שלב א' - זיהוי תכניות הדורשות הערכה ותחילת גיבוש תכניות הערכה).

הקמת מאגר נתוני היפגעות ילדים בישראל:

- ייעול והסדרת איסוף הנתונים במסגרת מערכת החינוך (בהתאמה לסטנדרטים מקובלים לקידוד נתוני היפגעות ילדים)
- חיבור למקורות נתוני היפגעות ילדים מחוץ למערכת החינוך
- פיתוח כלי ניהול מבוססי נתונים לסיוע בקביעת מדיניות בנושא ניהול הבטיחות
- ניתוח הנתונים לפי פרמטרים רלוונטיים על מנת להרחיב את ההבנה של תופעת היפגעות ילדים במערכת החינוך ובזירות נוספות ולמקד את הפעילויות שיבוצעו
- הפצת המידע לכלל הגורמים הרלוונטיים, מנהלי מוסדות, רשויות, מטה המשרד

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

פירוט התוכנית המלאה (נכון למרץ 2018)

1. התכנית כוללת את המרכיבים הבאים :

א. מנהל פדגוגי :

(1) הכשרה וחניכת סיגלי חינוך :

(א) הכשרת גננות, סייעות (כלל הגנים)

שנה	תכנון		חלוקה למחוזות
תשע"ח	הכשרת גננות	הכשרת סייעות	
תשע"ט	600	600	דרום – בדואים
תש"פ	3,000	3,000	צפון – בדואים, ערבים ודרוזים
תשפ"א	3,000	3,000	חרדים
תשפ"ב	3,000	3,000	מרכז
תשפ"ג	3,000	3,000	חיפה, ת"א
	3,000	3,000	ירושלים, מנח"י

(ב) הדרכה וחניכת גננות (דוברי ערבית וחרדים) – 4 ימי הדרכה לכל מגזר (בדואים דרום, דוברי ערבית, חרדים)

(ג) הכשרת מורים (יסודי, דוברי ערבית וחרדים) – 9 שעות לכל חדר מורים

שנה	בתי ספר בדואים	בתי ספר דוברי ערבית	בתי ספר חרדים	סה"כ	חלוקה למחוזות
תשע"ט	90			90	דרום (בדואים 90)
תש"פ	73	170		243	דרום (בדואים 42, ערבי 1), צפון (בדואים 31, ערבי 170)
תשפ"א		207	149	356	צפון (ערבי 50, צ'רקסי 2, דרוזי 57), חיפה (ערבי 85, בדואי 1, צ'רקסי 1, דרוזי 11)
תשפ"ב		216	273	489	מרכז (ערבי 67), ת"א (ערבי 9), ירושלים (ערבי 5), מנח"י (ערבי 135)
תשפ"ג			536	536	
				1,714	

(ד) הכשרת מנהלים (דוברי ערבית וחרדים) – 30 שעות לכל הכשרה

שנה	בתי ספר חרדים	בתי ספר דוברי ערבית	בדואים	סה"כ	חלוקה למחוזות
תשע"ט	120	179	82	381	דרום (בדואים 82, ערבי 1), צפון (ערבי 178)
תש"פ	250	268	82	600	דרום (בדואים 50), צפון (בדואים 31, ערבי 220, דרוזי 46), צ'רקסי (2), חיפה (בדואי 1)
תשפ"א	376	324		700	צפון (דרוזי 11), חיפה (ערבי 85, צ'רקסי 1, דרוזי 11), מרכז (ערבי 67), תל אביב (ערבי 9), ירושלים (ערבי 5), מנח"י (ערבי 135), התיישבותי (ערבי 1)
תשפ"ב	212			350	להשלים הקצאות לעל יסודי (138)
תשפ"ג				468	להשלים הקצאות לעל יסודי (468)

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

(ה) יום עיון שנתי למנהלי מחלקות גנ"י וחינוך ברשויות (256 בשנה)

(2) הדרכה והסברה בקרב הורים וילדים :

(א) מפגשי הפעלה של הורים ותלמידי הגנים (בגנים ובמגזר הערבי והבדואי בבתי האב)

שנה	בתי אב במגזר הערבי והבדואי	גני ילדים מחוז חרדי	גני ילדים אוכלוסייה כללית	הערות
תשע"ט	4,000	1000	1000	להשלים הקצאה למחוזות
תש"פ	6,000	1500	1500	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"א	9,000	2500	2500	להשלים הקצאה למחוזות

(ב) מפגשי הורים בגנים (בדואים, ערבים וחרדים)

שנה	בדואים צפון	בדואים דרום	חרדים	דוברי ערבית	הערות
תשע"ט	50	150	200	250	להשלים הקצאה למחוזות
תש"פ	50	150	400	350	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"א	50	150	800	550	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"ב	50		1,600	850	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"ג			2,198	1,248	להשלים הקצאה למחוזות

סטאטוס

- ביצוע יום הכשרה 20/4 לגננות מובילות, מנהלות אשכולות גנים, יועצות גיל הרך ומערך הפיקוח וההדרכה לגיל הרך כדי שיוכלו להנחות את כלל הגננות לביצוע פעילות בגנים (גם לילדים וגם להורים) בפיתוח: משחק שולחן לילדים וערכה לעבודה עם ההורים.
- עד חודש יוני 2018 תבוצע הכשרה של 4 שעות לכלל הגננות והסייעות בכל ישוב במגזר הבדואי במחוז דרום (כ-1,200 גננות וסייעות).
- תכנית "הד החיים" לגיל הרך במגזר הבדואי - 50 קבוצות של אימהות שבאות בבוקר לגן ומדריכה של משרד החינוך עובדת איתן (2 מתוך 7 מפגשים יוקדשו לנושא הבטיחות).

(3) פיתוח חומרי הדרכה והסברה (עברית וערבית בהתאמה תרבותית וע"פ מאפייני היפגעות בכל

מגזר):

- (א) **ערכות ומשחקים** לצורך הטמעה של מניעת תאונות בבית, בחצר ובמרחב הציבורי
- (ב) **ערכה לגננת** על מגוון הסכנות מלידה עד 6 בסביבות השונות (קדם יסודי)
- (ג) רכישת **זכויות יוצרים** של סרטונים ו**כלים מתוקשבים** להרחבת "מפתח הלב" בנושאי בטיחות (יסודי)
- (ד) **ערכה למורים** להפעלה במפגשי הורים-ילדים בנושא בטיחות (יסודי וחטיבות ביניים)
- (ה) **אפליקציה** שתעודד יוזמות ומעורבות ילדים במסגרת בית הספר והקהילה (יסודי, על יסודי)
- (ו) **מרחב פדגוגי** (אתר אינטרנט) - חומרים פדגוגיים בנושא בטיחות למורים וגננות
- (ז) **חומרים כתובים/עלונים דיגיטליים** ע"פ לוח מועדים וזמנים (קדם יסודי, יסודי, על יסודי)

סטאטוס פיתוח חומרים

- התקיים שולחן עגול להגדרת הסיכונים והמסרים הרלוונטיים לכל אוכלוסייה.
- בוצע פיתוח חומרים לפעילות הגיל הרך בחברה הבדואית ולפעילות הדרכה בקיץ.
- בוצע עיצוב של מדבקות, וחומרי עזר לפעילות המנהל הפדגוגי ומנהל ח"ן.

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

- ניתן תקציב של 700 אש"ח על פי התכנית לפיתוח חומרים והפקתם (10 אש"ח לטובת הפקת חומרים עבור פעילות לקראת הקיץ של מנהל ח"ן והיתר למנהל הפדגוגי (גיל הרץ ויסודי).

(4) קידום אורח חיים בטוח:

(א) ילדים עושים בטיחות (יסודי) - ילדים מקבלים מטלה למיפוי סיכונים בסביבת הבית, מנסחים טקס ודנים בו.

שנה	ילדים עושים בטיחות (בתי ספר יסודיים)	הערות
תשע"ט	200	
תש"פ	400	
תשפ"א	800	
תשפ"ב	1,600	
תשפ"ג	3,128	

(ב) זיהוי מפגעים במרחב הציבורי/שעות הפנאי (חטיבות ביניים) - תלמידים ממפים סיכונים בישוב באמצעות אפליקציה, מנסחים טקס ומנהלים שיח עם הרשות לגבי הסיכונים בישוב והטיפול בהם.

שנה	זיהוי מפגעים במרחב הציבורי/שעות הפנאי (חטיבות ביניים)	
תשע"ט		
תש"פ	50	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"א	100	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"ב	200	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"ג	400	להשלים הקצאה למחוזות

(ג) כוויות וחומרים מסוכנים - הדרכת אחיות בבתי הספר היסודיים בנושא כוויות.

שנה	כוויות וחומרים מסוכנים - אחיות מלמדות בבתי ספר יסודיים	הערות
תשע"ט	50	להשלים הקצאה למחוזות
תש"פ	100	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"א	200	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"ב	400	להשלים הקצאה למחוזות
תשפ"ג	800	להשלים הקצאה למחוזות

(ד) פעילות בשבוע הבינלאומי לביטחון (מאי)

(ה) מיסוד ועדת בטיחות בית ספרית ע"ב רכזים חברתי, זה"ב, בטיחות ובטחון, טיולים.

(5) קידום שותפויות עם ארגונים מהמגזר השלישי:

(א) מיפוי תכניות המקדמות מניעת היפגעות במאגר התוכניות הממוחשב של משרד החינוך (הוספת 'קידום בטיחות ילדים ונוער' למנוע החיפוש של המאגר)

(ב) שותפויות, שולחן עגול - להרחבה ושיפור אפקטיביות התכניות והתאמתן לקידום הבטיחות.

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

ג) איתור תכניות קיימות, מותאמות למאפייני המגזר הלא יהודי והגדרתם במאגר התוכניות הממוחשב במסגרת המסלול הירוק (על מנת לעודד שימוש בהן).

סטאטוס שותפויות מגזר שלישי

- התקיים שולחן עגול להגדרת הסיכונים והמסרים הרלוונטיים לכל אוכלוסייה בהשתתפות גורמים מהמגזר השלישי - בטרם, אור ירוק, יוניסף ישראל, המועצה לשלום הילד וגיוינט ישראל.

6) קידום פעילות במגזר הערבי:

- א) פיתוח והכשרת מתנדבות שירות לאומי (750 במגזר הערבי מתוך 2,400 במגזר הלא יהודי) להעברת פעילות בנושא בטיחות ילדים במסגרת מוסדות חינוך (5 שעות במסגרת שבוע ההכשרה לשירות לאומי). הפעילות בשיתוף המנהלת במשרד לביטחון פנים.
- ב) פעילות למול אנשי דת לעידוד שיח בנושא שמירה על חיי הילדים ומניעת היפגעות (בשיתוף אגף עדות במשרד הפנים).

ב. מנהל חברה ונוער:

1) משצ"ים ומד"צים כמניעים ומובילים למען בטיחות:

- א) הדרכה בבתי הספר היסודיים של משצ"ים ומד"צים
- ב) הרחבת הפעילות מזה"ב לכלל נסיבות ההיפגעות (בהתאמה תרבותית ומגזרית)

תשע"ט	תש"פ	תשפ"א	תשפ"ב	תשפ"ג	
400,000	500,000	600,000	650,000	700,000	מספר תלמידים שיעברו הדרכה לקראת החופש
240,000	300,000	360,000	390,000	420,000	מספר בתי אב

סטאטוס

- נכתבו יחידות התוכן ומערכי הדרכה בנושא מניעת היפגעות ילדים
- מבוצעת פעילות להפקת חומרים הדרושים להדרכות (עוצבו החומרים הדרושים להדרכות, תוקצבו 50 אש"ח ויש 3 הצעות מחיר)
- חופשת פסח - הכנת משצ"ים להדרכות בבתי הספר היסודיים
- אפריל עד מאי - הכנת מד"צים להדרכות בבתי הספר היסודיים

2) ימי מוקד בבתי הספר לקראת קיץ - בסימן "ונשמרתם לנפשותיכם" בחטיבות הביניים ובחטיבה העליונה.

תשע"ט	תש"פ	תשפ"א	תשפ"ב	תשפ"ג	
30%	40%	50%	60%	70%	אחוז בתי בתי ספר (על יסודי) בהם מתקיימים ימי מוקד "לקראת קיץ"

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

3) קייטנות, מחנות קיץ ובתי"ס של החופש כפלטפורמה לקידום בטיחות בקהילה

- (א) **תכנית הקייטנה** - תחויב בשתי יחידות תוכן חווייתיות בנושא מניעת תאונות
- (ב) **מטלה משותפת ילדים והורים** - לבחון את הסכנות בסביבה הביתית ולחזור עם המידע אל המסגרת החינוכית (הגעה עם הפעילות לבתי האב)
- (ג) **יום שיא קהילתי/הורים** במסגרת הקייטנה להובלת יוזמות קהילתיות

הטמעת בטיחות במסגרות הקיץ					
תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	
100%	100%	100%	100%	100%	אחוז מסגרות בהן תוטמע פעילות בנושא בטיחות
1,115,000	1,115,000	1,115,000	1,115,000	1,115,000	סה"כ משתתפים

סוגי מסגרות בחופש	משתתפים	בתי אב
קייטנות	610,000	370,000
בתי"ס של החופש הגדול	322,000	200,000
תנועות נוער	167,000	100,000
מנהל ח"ן (סמינרים ומחנות)	12,000	7,000
מחנות קיץ ארגוני נוער	4,000	3,000
סה"כ	1,115,000	680,000

סטאטוס

- נכתבו יחידות התוכן ומערכי הדרכה בנושא מניעת היפגעות ילדים
- מבוצעת פעילות להפקת חומרים הדרושים להדרכות
- 21-21.3.18 השתלמות למפקחי קייטנות
- אפריל עד יוני – השתלמויות לכ-10,000 מנהלי קייטנות

4) תנועות וארגוני הנוער מדברים בטיחות עם הקהילה:

- (א) רתימת תנועות הנוער וארגוני הנוער לקיום פעילות בנושא מניעת היפגעות ותאונות
- (ב) הטמעה של פעילות משלבת קהילה במסגרת "הגליון על סדר היום" בנושא
- (ג) רתימה והפעלת סטודנטים להדרכה בבתים בדגש על המגזר הערבי והבדואי

סטאטוס

13.3 - מפגש עם מועצות תנועות הנוער בנושא יוזמות ופעילות תנועות הנוער עם הקהילה בנושא מניעת היפגעות ילדים

5) מעורבות חברתית ומנהיגות צעירה בנושא בטיחות ומניעת היפגעות:

- (א) **מעורבות חברתית** - עידוד ביצוע פרויקטים בתחום הבטיחות ומניעת היפגעות תוך דגש על תלמידים עם כישורים בעלי רלוונטיות (שחיינים וכד')

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	
50%	40%	30%	20%	10%	אחוז בתי הספר בהם קיימת קבוצת נאמני בטיחות

(ב) מנהיגות צעירה פעילה בבטיחות - ביצוע פרויקטים בתחום הבטיחות ומניעת היפגעות - קבוצה יישובית

תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	
50%	40%	30%	20%	10%	יישובים בהם תתקיים קבוצת מנהיגות צעירה בתחום הבטיחות

סטאטוס פעילות בנושא מעורבות חברתית ומנהיגות צעירה

- הקמת 8 קבוצות נוער בעוגן הקהילתי (חברה בדואית, מחוז דרום)
- ישובים בתכנית - כסייפה, תל שבע, רהט, לקיה, חורה, שגב שלום.
- עקרונות הפעולה:
- הקמת צוותי נוער למניעת תאונות במגזר הבדואי.
- הפעלת רכזת שתנהל את התכנית בשטח (גויסה בינואר).
- התכנית כוללת ביקורי משפחות בבתיים.
- התכנים כוללים: בטיחות בבית, זהירות מנפלים ועוד מאפיינים בטיחות למגזר הבדואי.
- החלה העבודה של גיבוש קבוצות נוער בכל אחד מהישובים.

(6) "אתגרים" כפלטפורמה לקידום בטיחות בקהילה:

(א) במסגרת תכנית "אתגרים" תעלה דרישה להפעלת תכנית רשותית בנושא בטיחות המשלבת הורים, ילדים וקהילה

שיעור הרשויות בהן תופעל תכנית מניעת היפגעות ילדים					סה"כ	
תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט		
100%	80%	60%	40%	30%	100%	רשויות בתכ' "אתגרים"
67	53	40	26	21	67	

(ב) חוגי שחייה – הגדלת מספר קבוצות לימודי השחייה

תשפ"ג	תשפ"ב	תשפ"א	תש"פ	תשע"ט	תשע"ח	
350	333	318	302	288	240	מספר קבוצות ללימודי שחייה

משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

ג. חינוך גופני

1) הדרכה והעלאת מודעות בקרב תלמידים:

א) הרחבת לימודי שחייה תוך מיקוד במגזרים ערבי, בדואי וחרדי.

שנה	מספר תלמידים הלומדים שחייה	הערות
תשע"ז	63,500	
תשע"ח	63,500	
תשע"ט	69,000	
תש"פ	74,500	
תשפ"א	80,000	
תשפ"ב	85,500	
תשפ"ג	90,000	

סטאטוס לימודי שחייה

- 89 קבוצות החלו להפעיל את התכנית.
- 10 קבוצות ממתניות לאישור התכנית מול משרד החינוך.
- 34 קבוצות שלחו תכניות עבודה חלקיות – במהלך טיפול בחוסרים.
- 108 קבוצות טרם שלחו תכניות עבודה (בעבודה).
- 91 קבוצות ויתרו על ההקצאה (עלויות, חוסר היענות, חנ"מ).
- נבחנת אפשרות העברת ההקצאות לבתי ספר במחוז דרום (בהובלת גיא דגן ועיריית בירן).

ב) העברת תכני בטיחות לפני יציאה לחופשות קיץ, סוכות ופסח (דגש על ים, בריכה וכל סוג של מקור מים).

ג) תלמידים כנאמני בטיחות בחינוך גופני (הובלת פעילויות ברמה השכבתית והבית ספרית).

שנה	נאמני בטיחות בחינוך הגופני
תשע"ט	2,000
תש"פ	4,000
תשפ"א	6,000
תשפ"ב	8,000
תשפ"ג	10,000

ד) תכניות מעורבות חברתית בנושא בטיחות בחינוך הגופני בתיכונים.

שנה	תלמידים בתכניות מעורבות חברתית בנושא בטיחות בחינוך הגופני
תשע"ט	1,000
תש"פ	2,000
תשפ"א	3,000
תשפ"ב	4,000
תשפ"ג	5,000

ה) תחרות כרזות בנושא בטיחות בחינוך הגופני.

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

(2) הכשרה וחניכת סגלי מערכת החינוך

- (א) ימי עיון בטיחות למורים לספורט (אחת לשנתיים).
 - (ב) הטמעה של נהלי הבטיחות בחינוך הגופני ע"י המפקחים.
- (3) פיתוח חומרי הדרכה :**

- (א) פיתוח ערכה בנושא בטיחות למורה לחינוך הגופני.
 - (ב) פיתוח ערכת הדרכה לקיץ בטוח (דגש על התנהגות נכונה ליד מקורות מים).
- (4) נושאים נוספים בתחום החינוך הגופני :**

- (א) מעורבות מפקחי חני"ג בהכשרת תשתיות ומתקני ספורט
- (ב) עדכון חוזר מנכ"ל בטיחות בנושא חני"ג

ד. הסברה וקמפיין (דוברות) : **ביצוע קמפיין בנושא קיץ בטוח** (מיקוד בגורמי היפגעות מרכזיים ואוכלוסיות בהן יש היפגעות גבוהה).

סטאטוס קמפיין לקראת הקיץ

- התקיימו שני מפגשים עם הדוברות לקידום הקמפיין לקראת קיץ.
- נכתב בריף לקמפיין, הועבר לדוברות, לצורך התנעת הפעילות מול הלפ"ם.
- התקיימה פגישה עם מפיק הסרטונים שביקש המנכ"ל והוגדרו נושאים ותכולה להפקת 5 סרטונים.

ה. מחקר (מדען ראשי):

- (1) **ביצוע סקירה ספרותית בנושא למידה מהצלחות** – הטמעת תרבות של בטיחות, תהליכים ותוכניות במוסדות חינוך (יבוצע בתשע"ט)
- (2) **סיוע בניית מידע** (יבוצע בתשע"ט) :
- (3) **BI - אפיון וביצוע חיתוכי מידע** לצרכי הפקת תובנות חדשות.
- (4) **ניתוח מאפייני היפגעות ילדים בחינוך המיוחד.**

ו. הערכה ומדידה (ראמ"ה):

- (1) קביעת מחוון ומדדים להערכת בטיחות ילדים ברמת בית ספר, מחוז ורשות
- (2) מדידה של היבטים הקשורים לתפיסת הבטיחות במוסדות החינוך, במסגרת המיצ"ב הבית ספרי (כיתות ה-יא, 1/3 מבטיה"ס)
- (3) **בחינת האפשרות לשילוב מדדי בטיחות והיפגעות ילדים בתמונה החינוכית של בתי הספר והרשויות**
- (4) **בחינת שילוב נושא הבטיחות והיפגעות ילדים בקריטריונים לפרס החינוך היישובי/בית ספרי**
- (5) **ביצוע מחקר להערכת איכות התוכניות המופעלות במשרד החינוך בנושא.** בחינת תפיסת הבטיחות בבתי הספר ובחינת תכניות התערבות מהותיות ו/או רחבות היקף

סטאטוס מדידה ובקרה

- הוקצה חוקר מראמ"ה לליווי הפרויקט (דוד רטנר)
- החוקר השתתף בשולחן העגול שהתקיים ב 11/3
- נבחנת אפשרות מול מנהל התכנון לשילוב בטיחות ילדים בתמונה החינוכית היישובית (נתונים קיימים במאגר הלאומי)

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

ז. הקמת מאגר נתוני היפגעות ילדים במשרד החינוך:

- (1) ייעול והסדרת איסוף הנתונים במסגרת מערכת החינוך (בהתאמה לסטנדרטים מקובלים לקידוד נתוני היפגעות ילדים)
- (2) חיבור למקורות נתוני היפגעות ילדים מחוץ למערכת החינוך
- (3) פיתוח כלי ניהול מבוססי נתונים לסיוע בקביעת מדיניות בנושא ניהול הבטיחות
- (4) ניתוח הנתונים לפי פרמטרים רלוונטיים על מנת להרחיב את ההבנה של תופעת היפגעות ילדים במערכת החינוך ובזירות נוספות ולמקד את הפעילויות שיבוצעו
- (5) הפצת המידע לכלל הגורמים הרלוונטיים, מנהלי מוסדות, רשויות, מטה המשרד

סטאטוס הקמת מאגר נתוני היפגעות במשרד החינוך

הסדרת דיווחי היפגעות בתוך מערכת החינוך:

- התאמת פורמט הדיווח לסטנדרט MDS של ארגון הבריאות העולמי (בשיתוף בטרם, מאיר ממך ומנהל התקשור"ב)
 - פיתוח טופס מקוון לדיווח על אירועי היפגעות (עד נובמבר 2018).
 - הצלבה מול נתוני מד"א לבקרת הזנת האירועים והעלאת רמת הדיווח.
- קבלת נתוני היפגעות חיצוניים:
- בשלב ראשון נתבסס על נתוני היפגעות ברמה יישובית ע"ב נתונים מהמאגר הלאומי.
 - בכדי לבצע שיוך למוסד חינוכי הנתונים צריכים להיות מזוהים (ת.ז), נדרש של אישור הועדה להעברת מידע של משרד הבריאות – סבירות לא גבוהה להצלחה.

2. משימות נוספות:

א. תכנון מפורט:

- (1) השלמת חלוקת ההקצאות לפעילויות השונות לרמת מחוזות
- (2) קבלה מהמחוזות רשימת מוסדות חינוך לכל פעילות בכל שנה
- (3) שילוב מרכיבי התכנית בלוח גאנט של המשרד
- (4) שילוב מרכיבי התכנית במתנ"ה

ב. **סיכום הקצאת המשאבים הנדרשים לשנת תשע"ט:**

- (1) ימי הדרכה לחניכת סגלי חינוך במגזרים בדואי, ערבי וחרדי
- (2) קבלת תקציב 2018 מהתכנית הלאומית

ג. **שילוב הדרכות חינוך לבטיחות בתשתיות של תכניות קיימות:**

- (1) שילוב הדרכות חינוך לבטיחות בתכנית הרב גילאית
- (2) שילוב תכני בטיחות בשבוע תירגול החירום של מערכת החינוך (מרץ 2019)
- (3) שילוב תכני אורח חיים בטוח בתוך מערכי ההדרכה של זה"ב

ד. **קידום ועדת בטיחות בית סיפרית**

ה. **מאגר נתונים:**

- (1) קיום פגישה בראשות פרופ' איתמר גרוטו לגבי קבלת נתוני היפגעות מזוהים (ת.ז)
- (2) סיכום פורמט הדיווח החדש לאירועי היפגעות בתוך מערכת החינוך

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

משימות מרכזיות לשנת תשע"ט

תחום	משימה	תכנון
הכשרה וחינוך סגלי חינוך	הכשרת גננות הכשרת סייעות	3,000 גננות 3,000 סייעות
	חניכת גננות	4 ימי הדרכה (מ. בדואי) 4 ימי הדרכה (מ. ערבי) 4 ימי הדרכה (מ. חרדי)
	הכשרת חדרי מורים (יסודי)	90 בתי ספר
	הכשרת מנהלי בתי ספר (יסודי)	381 מנהלים
	מפגשי הפעלה הורים ותלמידים בגני ילדים	4,000 בתי אב מ. בדואי/ערבי 1,000 גנים חרדי 1,000 גנים מגזר כללי
הדרכה והסברה בקרב הורים	מפגשי הורים בגנים	650 מפגשים
	ילדים עושים בטיחות (יסודי)	200 בתי ספר
אורח חיים בטוח	הדרכת אחיות בנושא כוויות (יסודי)	50 בתי ספר
	שולחן עגול לקידום תכניות בנושא בטיחות	
שותפויות מגזר שלישי		

מנהל פדגוגי

תחום	משימה	תכנון
הכשרה וחינוך סגלי חינוך	הכשרת גננות הכשרת סייעות	3,000 גננות 3,000 סייעות
	חניכת גננות	4 ימי הדרכה (מ. בדואי) 4 ימי הדרכה (מ. ערבי)
	הכשרת חדרי מורים (יסודי)	90 בתי ספר
	הכשרת מנהלי בתי ספר (יסודי)	381 מנהלים
	מפגשי הפעלה הורים ותלמידים בגני ילדים	4,000 בתי אב מ. בדואי/ערבי 1,000 גנים חרדי 1,000 גנים מגזר כללי
הדרכה והסברה בקרב הורים	מפגשי הורים בגנים	650 מפגשים
	ילדים עושים בטיחות (יסודי)	200 בתי ספר
אורח חיים בטוח	הדרכת אחיות בנושא כוויות (יסודי)	50 בתי ספר

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

תחום	משימה	תכנון
שותפויות מגזר שלישי	שולחן עגול לקידום תכניות בנושא בטיחות	
חברה ונוער	הדרכות מש"צים ומד"צים בבתי ספר יסודיים	הדרכת 500,000 אלף תלמידי יסודי (גידול של כ-20% ביחס לשנים קודמות)
	ימי מוקד בנושא בטיחות לפני הקיץ בחטיבות הביניים	הדרכה ב-30% מחטיבות הביניים
	הדרכות בטיחות במסגרות הקיץ	100% ממסגרות הקיץ
	קבוצת נאמני בטיחות במסגרת מעורבות חברתית	10% מבתי הספר
	קבוצת מנהיגות צעירה בתחום הבטיחות	10% מבתי הספר
חינוך גופני	הרחבת לימודי שחייה	69,000 תלמידים לומדים שחייה (גידול של 5,500 תלמידים)
קמפיין	קמפיין בטיחות לקראת הקיץ	עלייה לאוויר ביוני 2019
הקמת מאגר נתוני היפגעות	טופס מקוון להזנת דיווחי היפגעות במערכת החינוך איגום נתוני היפגעות ילדים מחוץ למערכת החינוך	נובמבר 2018 מאי 2019
מדידה ובקרה	שילוב בטיחות במיצ"ב שילוב הבטיחות בתמונה החינוכית מחקר להערכת איכות הפעילויות המרכזיות בתכנית החומש	
	שילוב תכני מניעת היפגעות בתכנית הרב גילאית	

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

טבלאות מיקוד סיכונים ומטרות-כלי עבודה למפתחי תוכן

- א. מטרות ודגשים לתוכנית למניעת טביעת ילדים – בחלוקה לקטגוריות גיל
- ב. מטרות ודגשים לתוכנית למניעת נפילות ופציעות – בחלוקה לקטגוריות גיל
- ג. מטרות ודגשים לתוכנית למניעת כוויות – בחלוקה לקטגוריות גיל
- ד. מטרות ודגשים לתוכנית למניעת הרעלה וחנק – בחלוקה לקטגוריות גיל
- ה. מטרות ודגשים לתוכנית למניעת תאונות דרכים – בחלוקה לקטגוריות גיל

מטרות ודגשים לתוכנית למניעת טביעת ילדים

גילאי לידה עד 6 שנים

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	אין כניסה למים לבד רק עם מבוגר לימוד שחייה תפקיד המציל דגלים בים וסוכת מציל	כל מקור מים יכול להוות סכנה: גיגית, בריכה, דלי	"אני גדול" "אני יכול לעמוד" "המים רדודים"	לבישת אמצעי ציפה לא נכנסים למים ללא השגחת מבוגר
צוות חינוכי	צוותי חינוך צריכים לדעת מה הסיכונים בטביעה- בגן במשחק בגיגיות, בבית, בחצר בים או בבריכה	סכנה בטביעה בכל מאגר מים לא משנה מה עומקו דגשים: לכסות גיגיות ודליים שמושאים בהם מים לגדר מאגרי מים לחסום גישה לבריכות פרטיות לחסום גישה לבריכות נוי	"הם באחריות ההורים" "הם קטנים מדי בשביל להבין"	קידום השימוש באמצעי בטיחות השגחה בימי גיגיות בגן
הורים	הכרות עם סיכונים טביעה בכל עומק, במהירות ובשקט דגשים: לכסות גיגיות ודליים שמושאים בהם מים לגדר מאגרי מים לחסום גישה לבריכות פרטיות לחסום גישה לבריכות נוי	טביעה גם כאשר הילד יודע לשחות צריך השגחה צמודה	זה התפקיד של המציל אני עומד לידו אני רואה אותו	בדיקה כי אכן קיים מציל בבריכה/ בים או בכל מקור מים אחר מודעות לסכנות בבריכות פרטיות השגחה פעילה בזמן השהות באמבטיה- ללא סלולר לקיחת אחריות – מינוי מציל תורן בקרב ההורים רתימת קבוצות ההורים לפעילות הסברה בקהילה גידור וכיסוי מקורות מים עומדים (גיגית, דלי, בריכה) – דגש מיוחד לחברה הבדואית
קהילה			העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות,	שילוט להתנהגות בטוחה, המציגים באופן ברור ופשוט את

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
			בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים 'בעיניים של ילד'	הסכנות גידור ברכות הפיכת טיפת חלב למקור ידע רתימת מובילי דעה להעלאת המודעות לנושא ובקרב הקהילה הבדואית: לעודד כיסוי וגידור מקורות מים עומדים

גילאי בי"ס יסודי

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	לימוד שחייה אפיון סכנות הכרות עם מקורות מידע וסיוע	משחקים במים יכולים להסתיים באסון תוך 2 דקות מתרחשת טביעה הטביעה קורית בשקט טביעה יכולה לקרות גם בבריכה או במים רדודים ולא רק בים גם בים שקט לכאורה ניתן לטבוע בגלל סחף של המים	"אני גדול" "אני ליד משהו שיודע לשחות" "אני אחראי" "אני יכול לעמוד" "כולם נכנסים לבד" "הטבעות זה רק משחק" "יש לי שליטה כאשר אני עוצר את הנשימה מתחת למים, כמשחק" "הים שקט, אין גלים אז זה בטוח"	לבישת אמצעי ציפה נכנסים לבד למים רק אם יודעים לשחות שחיה רק בחופים מוכרים ובנוכחות מציל או מבוגר אחראי קבוצות מנהיגות מובילות הסברה בקהילה, באזורי שחייה ובבתי הספר מניעה והתערעה על התנהגות לא זהירה של אחרים
צוות חינוכי	הכרות עם גורמי הטביעה העיקריים של ילדים, משחקים בבריכת השחייה המסכנים את הילדים מיומנויות עזרה ראשונה במצבי טביעה	העלאת המודעות של הילדים לסכנה בבריכה כחלק ממשחק ילדים העלאת מודעות למקורות מים נוספים שבהם ניתן לטבוע (גם מבוגרים לא מודעים בהכרח למשל לטביעה בגיגית או דלי)	אנחנו לא יכולים להשפיע על בני הנוער בנושא הזה כי קבוצת השווים משפיעה יותר	רתימת ילדים להובלת יוזמות בקהילה להעלאת מודעות לנושא עידוד ילדים להנחות ילדים צעירים בנושא אימון להתנהגות בטוחה בים - יציאה לים כפעילות חינוכית או שילוב פעילות להכרת החוף והים כחלק מטיולים בית ספריים עידוד יוזמות מורים להעלאת המודעות
הורים	מהם דפוסי ההתנהגות של הילדים ושל החברים שלהם? האם מופעל עליהם לחץ חברתי להתנהגות מסוכנת	סיכון לטביעה בגיל זה גם כאשר הילד יודע לשחות צריך השגחה צמודה הסכנה שבכניסה למים בקבוצות גדולות	זה התפקיד של המציל הם הולכים הרבה ילדים ביחד יש איתם אח בוגר כולם עושים את זה	בדיקה כי אכן קיים מציל בבריכה/ בים או בכל מקור מים אחר מודעות לסכנות בבריכות פרטיות השגחה צמודה ופעילה בעת פעילות במים, ומינוי מבוגר משגיח

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	אלו כללי התנהגות וגבולות מומלץ להציב כללי עזרה ראשונה במצבי טביעה	הסכנה שבמקווי מים רדודים	המציל הוא איש מקצוע הבילוי בבריכה הוא בטוח כשהם הולכים עם חברים אני יותר בטוח	שנמצא עם הילדים במים בכל עת רתימת קבוצות ההורים לפעילות הסברה בקהילה בחינת מסוגלות הילד לשחייה לבד בבית ריקון מים מכל מיכל (גיגית, אמבט בריכה מתנפחת) ומניעת גישה לריכוזי מים שלא ניתן לרוקן כמו בריכה או בורות (מים)
קהילה	מתן מידע לגורמים שונים לגבי היקף ההיפגעות של בני נוער	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים	מופעל עליהם לחוץ חברתי ושום דבר לא יעזור הם אוהבים לקחת סיכונים מיותרים	שילוט להתנהגות בטוחה, המציגים באופן ברור ופשוט את הסכנות גידור ברכות הקמת ועדת הורים וילדים בנושא בטיחות לקידום ההסברה בקהילה שיתופי פעולה עם המצילים בחופים ובבריכות להסברה

גילאי חט"ב ותיכון

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	לימוד שחייה זרמים גאות ושפל	סכנות הטביעה במאגרי מים שונים מודעות להשפעת חומרים כגון אלכוהול או סמים על יכולות השחייה	לא יקרה לי כלום אני שחיין החוף קרוב- אשחה אליו השתייה לא משפיעה על השחייה שלי כולם רואים אותי אני שוחה רק במים הרדודים אני בוגר ולא צריך השגחה של מבוגרים	לא נכנסים למים תחת השפעת חומרים מסוכנים נכנסים לחופים עם מציל באים לחופים עם פיקוח קבוצות מנהיגות מובילות הסברה בקהילה מניעה והתרעה כל התנהגות לא זהירה של אחרים מפגשים עם מצילים שחייה בחופים מוכרזים ומפוקחים
צוות חינוכי	הכרות עם סוגי חופים קיימים ושעות פתיחה ופיקוח בכל חוף הכרות עם גורמי טביעה עיקריים	העלאת המודעות של בני הנוער לסכנה שבטביעה בשחייה לילית, לאחר שתייה, בחופים לא מוכרזים וכו'	אנחנו לא יכולים להשפיע על בני הנוער בנושא הזה כי קבוצת השווים משפיעה יותר	רתימת בני נוער להובלת יוזמות בקהילה בנושא עידוד בני נוער להנחות ילדים צעירים בנושא

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
				קיום סדנאות במוסדות החינוך עם מצילים וגורמי הצלה בתחום טביעה והתמודדות עם טביעה
הורים	מהם דפוסי ההתנהגות של הילדים ושל החברים שלהם? האם מופעל עליהם לחץ חברתי להתנהגות מסוכנת אלו כללי התנהגות וגבולות מומלץ להציב	סיכון לטביעה בגיל זה	הילד שלי מאוד בוגר הוא מודע לסכנות הוא יודע לשחות לא יקרה לו כלום הבילוי בחוף הוא מאוד בטוח יש מציל	בדיקה כי אכן קיים מציל בבריכה/ בים או בכל מקור מים אחר מודעות לסכנות בבריכות פרטיות בחינת מסוגלות הילד לשחייה לבד
קהילה	מתן מידע לגורמים שונים לגבי היקף ההיפגעות של בני נוער	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים	מופעל עליהם לחץ חברתי ושום דבר לא יעזור הם אוהבים לקחת סיכונים מיותרים	רתימת ארגונים ובעלי תפקידים להובלת יוזמות והנחייה בקרב ילדים צעירים מזמנים הזדמנויות לבני הנוער לבחון את הסביבה הקרובה והסיכונים ומציעים המלצות לשינוי-התנהגותי וסביבתי הקמת ועדת הורים וילדים בנושא בטיחות לקידום ההסברה בקהילה

מטרות ודגשים לתוכנית למניעת נפילות ופציעות ילדים

גילאי לידה עד 6 שנים

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	התנסויות בטוחות בחוויות טיפוס חיבור מיומנויות טיפוס בחני"ג כללי התנהגות לזיהוי סכנות הקשורות לנפילה: מתי מדרגות יכולות להיות מסוכנות? מה הכללים לקשירה נכונה של קסדה? מתי המיטה בטוחה לתינוקות וילדים? האם כרית הגנה מספיקה? הבחנה בין מציאות לדמיון (גיבורי על) הדרכה לגבי הנראה	מודעות לסכנות לנפילה ברכיבה על אופניים, מתקני משחק, מדרגות. מודעות מה אני יכול לעשות לבד ומה מסוכן לעשות הבנה כי כל גובה יכול להיות מסוכן סכנות במגרשי המשחקים	אני כבר ילד גדול זה נמוך	הימנעות משימוש בהליכונים לתינוקות חבישת קסדה לא מטפסים על מדרגות ללא מעקה מעלים את מודעות ההורים לסכנות בסביבה הביתית

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
צוות חינוכי	בתמונות / בטלויזיה צוותי חינוך (מטפלות משפחתוניים, מחנכים בגנים) צריכים לדעת מה הסיכונים הקשורים בטיפול על כסאות, מדרגות, נפילה ממיטה הבנת הגורמים המניעים ילדים לקחת סיכון: חוסר הבנה של הסיכון, של השלכות הסיכון, עוצמת הפגיעה וההשפעה לטווח הארוך, הלחצים החברתיים והמניעים הפסיכולוגיים (טיפול בגלל הרצון לקחת סיכון, טיפוס כי כולם מטפסים, טיפוס בגלל הערכה שגויה של היכולות האישיות וכו') להבין מה תפקיד ההורים במניעה. איך מערבים הורים וקהילה בפעילות מניעה? לתת למחנכים כלים להטמיע בקרב ילדים והורים את ההבנה מה יכול להיות מסוכן, ואיך לבדוק את הסכנות בסביבה של הילד איך לרתום גורמים רלוונטים מהקהילה?	מודעות לסכנות הקיימות בסביבת הגן ובכלל נפילה מגובה נמוך נפילה ממיטה נפילה בגלל טיפוס על חפצים היפגעות במתקני ילדים	אנחנו אחראים על מה שקורה בבית ספר ולא יכולים למנוע נפילות מחוץ לבית ספר אנחנו לא יכולים להשפיע על הבתים	תוכניות חינוכיות המעודדות שימוש באמצעי בטיחות תוכנית לעבודה עם הורים חדשים תיגבור מורות משגיחות בהפסקות
הורים	למידה מהן התנסויות בטוחות בחוויות טיפוס הפצת ידע בנושא הסיכונים הקשורים בטיפול על כסאות, מדרגות, נפילה ממיטה בקרב הורים ומשפחה רחבה חיבור מיומנויות טיפוס בחנ"ג כללי התנהגות לזיהוי סכנות הקשורות לנפילה: מתי מדרגות יכולות להיות מסוכנות? מה הכללים לקשירה נכונה של קסדה? מתי המיטה בטוחה לתינוקות וילדים? האם כרית הגנה מספיקה?	נפילה במדרגות העלאת מודעות הורים לחבישת קסדות וליווי ההורים בתוכניות לזהירות ברכיבת אופניים מידע על נפילות ילדים: ילדים נופלים מחלונות, מרפסות, מדרגות וגגות, רהיטים, מתקני שעשועים, וציוד תינוקות כגון עגלות דגשים למגזר ערבי: מניעת אפשרות טיפוס של ילדים - בעת בנייה ושיפוצים דגשים למגזר הבדואי: הגדרה ספציפית של מקומות שמסכנים נפילות	יש לידו מבוגר/אח הוא כבר גדול אי אפשר להיפצע מגובה נמוך לא מתים מזה הוא יודע שאסור לו להתקרב לזה הוא הולך מעולה הוא יכול לעלות במדרגות	התקנת סורגים בחלונות אין להשתמש בשער לחץ בראש גרם המדרגות מתן הזדמנויות להתנסויות בטוחות בטיפול בדיקת הסביבה הביתית והזזה/הוצאה של סיכונים (גישה לחלונות ללא סורגים, מיטה מתחת חלון, גישה לגרם מדרגות, טיפוס לארון ממתקים במטבח וכו')

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
	הבנת הגורמים המניעים ילדים לקחת סיכון : חוסר הבנה של הסיכון, של השלכות הסיכון, עוצמת הפגיעה וההשפעה לטווח הארוך, הלחצים החברתיים והמניעים הפסיכולוגיים (טיפוס בגלל הרצון לקחת סיכון, טיפוס כי כולם מטפסים, טיפוס בגלל הערכה שגויה של היכולות האישיות וכו') הורים צריכים לדעת איך למנוע היפגעות מנפילות, איך לזהות מה הסיכונים בסביבה הקרובה הורים צריכים לדעת איך נכון לחבוש קסדה, איך להגן על ילדים מנפילה במדרגות או מחלונות או מהגג הורים צריכים לדעת אלו כללי התנהגות עליהם להגדיר וכיצד לאכוף אותם	משחקים ללא אבזרי בטיחות		
קהילה	הבנת התפקיד של התנסויות בטוחות בסביבה הכרות עם הסיכונים הקיימים בסביבה הקרובה (מתקני משחק) לדעת מה היקף ההפגעות של ילדים מנפילות, ממה ילדים נופלים. מה הסכנות בסביבות החיים השונות של הילד - איך אני כמקבל החלטות וכארגון וכו' יכול לסייע בצמצום הסיכון? איך אני יכול להשפיע? גורמים בקהילה צריכים לדעת איך הם משפיעים על הסיכון- היבטים תרבותיים וחברתיים משפיעים. גורמים בקהילה צריכים לדעת איך הם יכולים להשפיע גורמים מהקהילה צריכים להיות מיומנים בשיח ובהעברת מסרים עם ילדים ולמענם	נפילה היפגעות במתקני ילדים נפילה במדרגות חבישת קסדות העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים 'בעיניים של ילד'	ההורים אחראים על הילדים שלהם מתקני המשחק מאושרים על ידי מכון התקנים ולנו אין תפקיד מעבר לכך ילדים עשו שימוש לא סביר במתקן ולכן נפלו- אנחנו לא אחראים לכך הם ילדים קטנים צריך לדבר עם ההורים ולא איתם	חלוקה והתקנה של ציוד בטיחותי (המחולק חנים) בעיקר במקומות בהם ההכנסה נמוכה משטחים בטוחים במתקני הילדים כגון : חול או שבבי עץ עד לעומק של כ-30 ס"מ אין להשתמש בשער לחץ בראש גרם המדרגות קמפיינים מבוססי קהילה לחבישת קסדות גורמים בקהילה צריכים להיות שותפים בתוכנית המניעה (תכנון ויישום) שימוש בדמות סמכותית בהקניית מיומנות בטיחות בעת שריפה לדוגמא כבאי שימוש בדמויות מפתח ומעצבי דעת קהל בכל אוכלוסייה בחינת הסביבה

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
				הפיזיות (כל גורם והסביבה שבאחריותו) ויצירת שינוי מותאם לצרכי הילדים

גילאי בי"ס יסודי

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	התנסויות בטוחות בחוויות טיפוס חיבור מיומנויות טיפוס בחני"ג כללי התנהגות לזיהוי סכנות הקשורות לנפילה: מתי מדרגות יכולות להיות מסוכנות? מה הכללים לקשירה נכונה של קסדה? הישענות על חלונות או משקופים בקומות גבוהות	מודעות לסכנות לנפילה ברכיבה על אופניים, מתקני משחק, מדרגות, חלונות, מעקים. מודעות מה אני יכול לעשות לבד ומה מסוכן לעשות הבנה כי כל גובה יכול להיות מסוכן סכנות במגרשי המשחקים אחריות בדוגמא אישית ובבדיקה של סיכונים בסביבה הביתית ובכלל	לי זה לא יקרה זה נמוך אני יודע מה אני עושה שום דבר לא יקרה זה רק כמה מדרגות אנחנו נוסעים רק 20 מטר אף אחד לא חובש קסדה כולם נוסעים על אופניים – לא כחוק אני רוכב כבר הרבה שנים על אופניים ולא קרה לי כלום אני אראה לכולם שאני הכי אמיץ ואטפס הכי גבוה	חבישת קסדה גיבוש יוזמה והובלתה- זיהוי הסיכונים בסביבה לצעירים יותר רכיבה על אופניים רק על פי החוק לבישת מגנים ברכיבה על רולרבלייסדס וכו' הנחיית צעירים
צוות חינוכי	צוותי חינוך צריכים לדעת את הנתונים לגבי נפילה והיפגעות במתקני ילדים, אופניים, טיפוס על מדרגות וכו') מתי ולמה ילדים עושים שימוש בחפצים שלא על פי הייעוד המקורי שלהם (המעקה כמגלשה), כיצד ניתן למנוע זאת? איך לרתום את הילדים ובני נוער ללקיחת אחריות ויזום פעולה למען בני גילם ולמען העלאת המודעות של ילדים צעירים יותר? איך לרתום גורמים רלוונטיים מהקהילה?	הבנת הגורמים המניעים ילדים לקחת סיכון: חוסר הבנה של הסיכון, חוסר הבנה של השלכות הסיכון, עוצמת הפגיעה וההשפעה לטווח הארוך, הלחצים החברתיים והמניעים הפסיכולוגיים (טיפוס בגלל הרצון לקחת סיכון לעומת טיפוס על מנת להגיע למקום מסוים, טיפוס כי כולם מטפסים, טיפוס בגלל הערכה שגויה של היכולות האישיות וכו')	אנחנו אחראים על מה שקורה בבית ספר ולא יכולים למנוע נפילות מחוץ לבית ספר אנחנו לא יכולים להשפיע על הבתים ההורים לא לוקחים אחריות על הילדים שלהם- אז אנחנו ניקח! בבית ספר אין אישור פתיחה אם לא עבר בדיקה בטיחותית אז הכל בסדר	תוכניות חינוכיות המעודדות שימוש באמצעי בטיחות לקיחת אחריות והתרעה על כל מפגע בטיחותי בסביבה הבית ספרית
הורים	למידה מהן התנסויות בטוחות בחוויות טיפוס ידע וסיכונים הקשורים בנפילה מאופניים כאשר נוסעים עליהם לא כחוק. הבנה של היקף ההיפגעות	נפילה חבישת קסדה מידע על נפילות ילדים: ילדים נופלים מחלונות, מרפסות, מדרגות וגגות, רהיטים, מתקני שעשועים, וציוד תינוקות כגון עגלות	הוא כבר גדול אי אפשר להיפצע מגובה נמוך לא מתים מזה לא יקרה לו כלום זה הרבה יותר נוה לנו שהוא מתנייד עם	התקנת סורגים בחלונות מודעות הורים לחבישת קסדות וליווי ההורים בתוכניות לזהירות ברכיבת אופניים לקיחת אחריות הורית. הורים

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
	הבנת הגורמים המניעים ילדים לקחת סיכון: חוסר הבנה של הסיכון, של השלכותיו, עוצמת הפגיעה וההשפעה לטווח הארוך, הלחצים החברתיים והמניעים הפסיכולוגיים (טיפוס בגלל הרצון לקחת סיכון, טיפוס כי כולם מטפסים, טיפוס בגלל הערכה שגויה של היכולות האישיות וכי) הורים צריכים לדעת איך למנוע היפגעות של ילדים מנפילות איך לזהות מה הסיכונים בסביבה הקרובה הורים צריכים לדעת איך נכון לחבוש קסדה, איך להגן על ילדים מנפילה במדרגות או מחלונות או מהגג הורים צריכים לדעת אלו כללי התנהגות עליהם להגדיר וכיצד לאכוף אותם מנהיגות הורים מובילה הסברה בקהילה		אופניים והמחיר שיכול להיות הוא לא גבוה אני סומך עליו והסיכון שאני לוקח הוא סביר הם פה בשכונה זה קרוב	מגדירים כללי התנהגות ברורים- הורים מגדירים לילדים גבולות ברורים בנושא הרכיבה על אופניים קבוצות מנהיגות בית ספריות מובילות הסברה לקהילה בנושא
קהילה	מתן מידע לגורמים שונים לגבי היקף ההיפגעות של בני נוער	נפילה חבישת קסדות העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים	מופעל עליהם לחוץ חברתי ושום דבר לא יעזור הם אוהבים לקחת סיכונים מיותרים	קמפיינים מבוססי קהילה לחבישת קסדות ורכיבה על פי החוק רתימת ארגונים ובעלי תפקידים להובלת יוזמות והנחייה בקרב ילדים צעירים מזמנים הזדמנויות לבני הנוער לבחון את הסביבה הקרובה והסיכונים ומציעים המלצות לשינוי- התנהגותי וסביבתי

גילאי חט"ב ותיכון

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	התנסויות בטוחות בחוויות טיפוס חיבור מיומנויות טיפוס בחנ"ג כללי התנהגות לזיהוי סכנות הקשורות	מודעות לסכנות לנפילה ברכיבה על אופניים, מתקני משחק, מדרגות. תאונות של אופניים חשמליים- השלכות של תאונות לאורך זמן	לי זה לא יקרה זה נמוך אני יודע מה אני עושה שום דבר לא יקרה זה רק כמה מדרגות	חבישת קסדה ואמצעי הגנה בפעילויות בסיכון לנפילה כגון פעילויות אקסטרים או ספורט אתגרי רכיבה על אופניים

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
	לנפילה: מתי מדרגות יכולות להיות מסוכנות? מה הכללים לקשירה נכונה של קסדה? נתונים כמה נופלים וממה	מודעות מה אני יכול לעשות לבד ומה מסוכן לעשות הבנה כי כל גובה יכול להיות מסוכן סכנות במגרשי המשחקים, הספורט האתגרי ופעילויות האקסטרים אחריות בדוגמא אישית ובדיקה של סיכונים בסביבה הביתית ובכלל	אנחנו נוסעים רק 20 מטר כולם נוסעים על אופניים – לא כחוק אני רוכב כבר הרבה שנים על אופניים ולא קרה לי כלום	חשמליים רק על פי החוק גיבוש יוזמה והובלתה- זיהוי הסיכונים בסביבה לצעירים יותר הנחיית צעירים
צוות חינוכי	איך ואילו התנסויות בטוחות ניתן לספק לילדים? איך לרתום את הילדים ובני נוער ללקיחת אחריות ויזום פעולה למען בני גילם ולמען העלאת המודעות של ילדים צעירים יותר? איך לרתום גורמים רלוונטיים מהקהילה? אילו תנאים עלולים לגרום לנפילה בבית הספר (ישיבה על חלונות, טיפוס לגובה וכדומה)	הבנת הגורמים המניעים ילדים לקחת סיכון: חוסר הבנה של הסיכון, חוסר הבנה של השלכות הסיכון, עוצמת הפגיעה וההשפעה לטווח הארוך, הלחצים החברתיים והמניעים הפסיכולוגיים (טיפוס בגלל הרצון לקחת סיכון לעומת טיפוס על מנת להגיע למקום מסוים, טיפוס כי כולם מטפסים, טיפוס בגלל הערכה שגויה של היכולות האישיות וכו')	אנחנו אחראים על מה שקורה בבית ספר ולא מחוץ לבית ספר אנחנו לא יכולים להשפיע על בני הנוער בנושא הזה כי קבוצת השווים משפיעה יותר ההורים לא לוקחים אחריות על הילדים שלהם- אז אנחנו ניקח	תוכניות חינוכיות המעודדות שימוש באמצעי בטיחות במצבי סיכון לנפילה בפעילויות בבית ספר ומחוצה לו
הורים	הכרת הסיכונים הכרת ההשלכות לטווח הארוך ועוצמת פגיעה אפשרית הבנת הגורמים המניעים ילדים לקחת סיכון: חוסר הבנה של הסיכון, חוסר הבנה של השלכות הסיכון, עוצמת הפגיעה וההשפעה לטווח הארוך, הלחצים החברתיים והמניעים הפסיכולוגיים (טיפוס בגלל הרצון לקחת סיכון לעומת טיפוס על מנת להגיע למקום מסוים, טיפוס כי כולם מטפסים, טיפוס בגלל הערכה שגויה של היכולות האישיות וכו') הורים צריכים לדעת איך למנוע היפגעות של ילדים מנפילות	נפילה חבישת קסדה מידע על נפילות ילדים: ילדים נופלים מחלונות, מרפסות, מדרגות וגגות, רהיטים, מתקני שעשועים, וציוד תינוקות כגון עגלות	הוא כבר גדול אי אפשר להיפצע מגובה נמוך, לא מתים מזה לא יקרה לו כלום זה הרבה יותר נוח לנו שהוא מתנייד עם אופניים והמחיר שיכול להיות הוא לא גבוה אני סומך עליו והסיכון שאני לוקח הוא סביר הם פה בשכונה זה קרוב	לקיחת אחריות הורית. הורים מגדירים כללי התנהגות ברורים- הורים מגדירים לילדים גבולות ברורים בנושא הרכיבה על אופניים קבוצות מנהיגות בית ספריות מובילות הסברה לקהילה בנושא

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	איך לזהות מה הסיכונים בסביבה הקרובה הורים צריכים לדעת איך נכון לחבוש קסדה, איך להגן על ילדים מפילה במדרגות או מחלונות או מהגג הורים צריכים לדעת אלו כללי התנהגות עליהם להגדיר וכיצד לאכוף אותם			
קהילה	נפילה חבישת קסדות העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה	נפילה חבישת קסדות	מופעל עליהם לחוץ חברתי ושום דבר לא יעזור הם אוהבים לקחת סיכונים מיותרים	קמפיינים מבוססי קהילה לחבישת קסדות ורכיבה על פי החוק רתימת ארגונים ובעלי תפקידים להובלת יוזמות והנחייה בקרב ילדים צעירים מזמנים הזדמנויות לבני הנוער לבחון את הסביבה הקרובה והסיכונים ומציעים המלצות לשינוי- התנהגותי וסביבתי

מטרות ודגשים לתוכנית למניעת כוויות ילדים

גילאי לידה עד 6 שנים

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	לדעת מה מסוכן- לדעת לזהות כי דברים חמים הם מסוכנים. כוס קפה, פלטה חשמלית, סירים, אש גלויה. הקניית מיומנויות של זיהוי סכנות הקשורות למוצרים שעשויים לגרום לכוויות	מה זה כוויה? מודעות לתוצאות אפשריות		שינוי דפוסי התנהגות כאשר רואים חפצים עם דברים חמים על השולחן, או נגישים לילדים. 'חם זה מסוכן' הגדרת התנהגות נכונה וסיכונים בחפצים שעשויים לגרום לכוויה ילדים נמנעים מלגעת בדברים חמים ילדים מתריעים בפני מבוגרים על דברים חמים שמהווים סיכון.
צוות חינוכי	להבין מה תפקיד ההורים במניעה. איך מערבים הורים וקהילה בפעילות מניעה? לתת למחנכים כלים להטמיע בקרב ילדים והורים את ההבנה מה יכול להיות מסוכן, ואיך לבדוק את הסכנות בסביבה של הילד	לדעת מה היקף ההיפגעות של ילדים מכוויות, ממה ילדים נכוים, מה הסכנות בסביבות החיים השונות של הילד	בגן הכל בטוח אנחנו לא יכולים לשלוט במה שקורה לילד כשהוא לא בגן ילדים הם קטנים מדי ולא מבינים את הסכנה אי אפשר לשתף את הילדים בהטמעת השינוי	הקניית מיומנויות בטיחות בעת שריפה מרחיבה ידע והתנהגות של ילדים הדגמות מעשיות של דפוסי שימוש הרחקת מקורות הסכנה תוך מתן הסברים על הפעולות הבטוחות שנעשות בגן

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	איך לרתום גורמים רלוונטיים מהקהילה?			בשימוש בכלים חמים, תנור וכו'.
הורים	הורים צריכים לדעת איך למנוע היפגעות של ילדים מכוויות איך לזהות מה הסיכונים בסביבה הקרובה הורים צריכים לדעת איך לכסות דברים, איך נכון להרחיק דברים מילדים הורים צריכים לדעת אלו כללי התנהגות עליהם להגדיר וכיצד לאכוף אותם בבית	העלאת המודעות של הורים - לדעת מה היקף ההיפגעות של ילדים מכוויות, ממה ילדים נכווים, מה הסכנות בסביבות החיים השונות של הילד	כולם עושים את זה ולא קורה כלום הילד שלי מאוד בוגר ואני סומך עליו אני לידו אני סומך עליו והסיכון שאני לוקח הוא סביר מטבח זה לא לילדים הוא קטן מדי כדי שאסביר לו	שינוי דפוסי התנהגות בבית שימנעו כוונות התקנת גלאי עשן דוגמא אישית ערנות כלים חמים לא נשארים ללא השגחה, לא נמצאים בהישג ידם של ילדים, בודקים כי כל באי הבית ואורחיו מודעים לכללים שקשורים לשימוש בכלים אלו יצירת סביבה בטוחה בבית הדרכה הורית, בסביבה הביתית, הדגמות של שימוש בכלים ובישול במטבח- הדגמה דגשים במגזר החרדי: פלטה חשמלית- הרמה למקום גבוה, חסימת הגישה של ילדים למיקום הפלטה דגשים במגזר הבדואי/ערבי- שולחן אירוח קפה נמוך- להרחיק ילדים מהשולחן, להגביה את השולחן מנהיגות הורים מובילה הסברה בקהילה
קהילה	לדעת מה היקף ההיפגעות של ילדים מכוויות, ממה ילדים נכווים, מה הסכנות בסביבות החיים השונות של הילד- איך אני כמקבל החלטות וכארגון וכו' יכול לסייע בצמצום הסיכון? איך אני יכול להשפיע? גורמים בקהילה צריכים לדעת איך הם משפיעים על הסיכון- היבטים תרבותיים משפיעים (מנהגי אירוח, מנהגים לשמירת השבת) גורמים בקהילה צריכים לדעת איך הם יכולים להשפיע. גורמים מהקהילה צריכים להיות מיומנים בשיח	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים 'בעיניים של ילד'	הם ילדים קטנים צריך לדבר עם ההורים ולא איתם	גורמים בקהילה צריכים להיות שותפים בתוכנית המניעה (תכנון ויישום) שימוש בדמות סמכותית בהקניית מיומנות בטיחות בעת שריפה לדוגמא כבאי שימוש בדמויות מפתח ומעצבי דעת קהל בכל אוכלוסייה בחינת הסביבה הפיזית (כל גורם והסביבה שבאחריותו) ויצירת שינוי מותאם לצרכי הילדים

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	ובהעברת מסרים עם ילדים ולמענם			

גילאי בי"ס יסודי

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	הבנה מה יכול להוות סכנה בסביבה הביתית: כלים חמים, אש גלויה, פלטה חשמלית, תנור, שקע חשמלי עקרונות השימוש בתנור ביתי איך מוזגים נוזל חם? מרק, קפה... איך מחזיקים את הקומקום? הבנה וידע של מהי כוונה ומה הנזקים שלה, ומה יש לעשות באופן ראשוני אם נכווים	העלאת המודעות להיקף הפגיעה של ילדים קטנים (אחים) בסביבה הביתית העלאת המודעות לסיכון בשימוש זיקוקים העלאת מודעות למפגעים בסביבה הביתית שעלולים לגרום לכוויות	לי זה לא יקרה אני גדול מספיק כולם עושים את זה ולא קרה להם כלום אין אש אז איך תהיה כוונה (בנוגע למכשירים חשמליים)	הקניית מיומנויות בטיחות בעת שריפה מרחיבה ידע והתנהגות של ילדים הדגמות מעשיות- מה עושים בזמן סכנה התרעה על סכנות בסביבה הביתית ובכלל שימוש נכון וזהיר בכלים למזיגה מניעת השימוש בזיקוקים לא תקינים קבוצות מנהיגות בית ספריות מובילות הסברה לקהילה בנושא
צוות חינוכי	להבין מה תפקיד תלמידים של החינוך היסודי במניעה. איך מערבים הורים וקהילה בפעילות מניעה? הבנה מה יכול להוות סכנה בסביבה הביתית: כלים חמים, אש גלויה, פלטה חשמלית, תנור עקרונות השימוש בתנור ביתי איך מוזגים נוזל חם? מרק, קפה... איך מחזיקים את הקומקום? איך לרתום גורמים רלוונטיים מהקהילה? כלים למתן עזרה ראשונית במצב כוונה – מה מותר ומה אסור לעשות	העלאת המודעות ליכולת של אחים גדולים ושל בוגרים להשפיע על ילדים בגיל הגן ועל הסביבה הביתית שלהם. המודעות לסיכון בשימוש זיקוקים- הפיתוי בגיל הזה לעשות שימוש בזיקוקים והלחץ החברתי המופעל עליהם בהקשר זה המאפיינים הפסיכולוגיים המשפיעים על הילד לקחת סיכונים במודע או שלא במודע	בגיל הזה זה לא קורה הם לא אחראים על מה שקורה בבית אנחנו לא אחראים על מה שקורה לילדים קטנים – בשביל זה יש גננות בבית ספר אין שום דבר שיכול לגרום לילדים כוונות	הקניית מיומנויות בטיחות בעת שריפה מרחיבה ידע והתנהגות של ילדים הדגמות מעשיות- מה עושים בזמן סכנה התרעה על סכנות בסביבה הביתית ובכלל שימוש נכון וזהיר בכלים למזיגה מניעת השימוש בזיקוקים לא תקינים רתימת הילדים ללקיחת אחריות ולהובלת יוזמות בנושא איך לרתום גורמים רלוונטיים מהקהילה? מה עושים ומה אסור לעשות במצב שקרתה כוונה
הורים	הגדרה והטמעה של כללי בטיחות וזהירות נדרשים בשימוש באש, זיקוקים ובכלל	העלאת המודעות לסכנות בשימוש בזיקוקים שימוש בתנור ביתי ביטחון עצמי של ילדים שימוש בחומרים	הוא יודע הכל הוא יודע להזהר מטבח זה לא לילדים כוונה זה בסה"כ משוה לא נעים (אצל)	הדרכה הורית בסביבה הביתית, הדגמות של שימוש בכלים וביטחון במטבח- הדגמה

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
		כימיים מים חמים ולא רק במטבח הבנת מהם הסכנות האפשריות בסביבה הביתית לכוויה העלאת המודעות לכוחם של ילדים להיות מודל לחיקוי לילדים קטנים	ילד צעיר העור דק יותר והכוויה תהיה עמוקה יותר (וממושכת)	הרחקת ילדים מכל מקור חום במטבח ווידוא כי גם בבית הסבים שם הילדים שוהים לעיתים ננקטים אמצעי בטיחות הדגמת העקרונות של שימוש בזיקוקים, כללי זהירות
קהילה	מתן מידע לגורמים שונים לגבי היקף ההיפגעות של בני נוער שיתוף עם גורמי בריאות להצגת ידע ומידע רלוונטי בנושא (רלוונטי גם לשאר סוגי הפגיעות)	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים	מופעל עליהם לחוץ חברתי ושום דבר לא יעזור כל עוד מוכרים להם – הם ייקנו	הגדרה והטמעה של כללי בטיחות וזהירות נדרשים בשימוש בזיקוקים פיקוח

גילאי חט"ב ותיכון

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	הבנה מה יכול להוות סכנה בסביבה הביתית שבה יש ילדים קטנים : כלים חמים, אש גלויה, פלטה חשמלית, תנור הבנה על מצבי אש – איך אש מתפשטת, מה לעשות במצבי שריפה וממה להימנע (לנסות לכבות את האש באמצעים שונים) למידה על מה מותר ואסור לעשות במצבים של כוויה	העלאת המודעות להיקף הפגיעה של ילדים קטנים בסביבה הביתית מודעות לסכנות שבמצבי אש כגון כוויות, חנק מעשן ועוד. העלאת המודעות לסיכון בשימוש בזיקוקים	לי זה לא יקרה אני גדול מספיק כולם עושים את זה ולא קרה להם כלום זה לא קשור אליי- אני לא אחראי למה שקרה העלאת הצעות לפעולה- יוזמות בהובלת נערים למען הנושא- העלאת מודעות לסכנות הקשורות בזיקוקים העלאת הצעות לפעולה- יוזמות בהובלת נערים למען הנושא- העלאת מודעות לסיכונים של ילדים צעירים בסביבה הביתית ובכלל קבוצות מנהיגות בית	הקניית מיומנויות בטיחות בעת שריפה מרחיבה ידע והתנהגות של ילדים הדגמות מעשיות- מה עושים בזמן סכנה התרעה על סכנות בסביבה הביתית ובכלל שימוש נכון וזהיר בכלים למזיגה מניעת השימוש בזיקוקים לא תקינים הכשרה והדרכה של ילדים צעירים – כחלק מהמניעה העלאת הצעות לפעולה- יוזמות בהובלת נערים למען הנושא- העלאת מודעות לסכנות הקשורות בזיקוקים העלאת הצעות לפעולה- יוזמות בהובלת נערים למען הנושא- העלאת מודעות לסיכונים של ילדים צעירים בסביבה הביתית ובכלל קבוצות מנהיגות בית

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
				ספריות מובילות הסברה לקהילה בנושא
צוות חינוכי	להבין מה תפקיד תלמידים של החינוך העל יסודי במניעה. איך מערבים הורים וקהילה בפעילות מניעה? הבנה מה יכול להוות סכנה בסביבה הביתית: כלים חמים, אש גלויה, פלטה חשמלית, תנור עקרוניות השימוש בתנור ביתי איך מוזגים נוזל חם? מרק, קפה... איך מחזיקים את הקומקום?	העלאת המודעות ליכולת של אחים גדולים ושל בוגרים להשפיע על ילדים בגיל הגן ועל הסביבה הביתית שלהם. המודעות לסיכון בשימוש זיקוקים- הפיתוי בגיל הזה לעשות שימוש בזיקוקים והלחץ החברתי המופעל עליהם בהקשר זה המאפיינים הפסיכולוגיים המשפיעים על הילד לקחת סיכונים במודע או שלא במודע	בגיל הזה זה לא קורה הם לא אחראים על מה שקורה בבית אנחנו לא אחראים על מה שקורה לילדים קטנים – בשביל זה יש גננות	הקניית מיומנויות בטיחות בעת שריפה מרחיבה ידע והתנהגות של ילדים הדגמות מעשיות- מה עושים בזמן סכנה התרעה על סכנות בסביבה הביתית ובכלל שימוש נכון וזהיר בכלים למזיגה מניעת השימוש בזיקוקים לא תקינים רתימת בני הנוער ללקיחת אחריות ולהובלת יוזמות בנושא
הורים	הגדרה והטמעה של כללי בטיחות וזהירות נדרשים בשימוש באש ובכלל	העלאת המודעות לסכנות בשימוש בזיקוקים שימוש בתנור ביתי בישול עצמי של ילדים הבנת מהם הסכנות האפשרויות בסביבה הביתית לכוויה	הוא יודע הכל הוא יודע להזהר מטבח זה לא לילדים	הדרכה הורית, בסביבה הביתית, הדגמות של שימוש בכלים ובישול במטבח- הדגמה הדגמת העקרוניות של שימוש בזיקוקים, כללי זהירות
קהילה	מתן מידע לגורמים שונים לגבי היקף ההיפגעות של בני נוער	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים	מופעל עליהם לחץ חברתי ושום דבר לא יעזור כל עוד מוכרים להם – הם ייקנו	הגדרה והטמעה של כללי בטיחות וזהירות נדרשים בשימוש בזיקוקים פיקוח

מטרות ודגשים לתוכנית למניעת הרעלה וחנק של ילדים

גילאי לידה עד 6 שנים

קהל יעד	ידע, מיומנויות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	אסור לגעת או לשתות מבקבוק או כוס שהיא לא שלנו. סוגים שונים של מזונות צריך לחתוך	"לא כל דבר שנראה כמו פטל הוא פטל", אפשר להיחנק מחפצים קטנים. תרופות הן מסוכנות דגש: איסור אכילת פיצוחים!	"כל מה שנראה יפה הוא טעים" "אני יודע ללעוס" "אני גדול" "אני יכול לאכול פיצוחים כי אני יודע ללעוס"	התרעה למבוגרים כשיש להם גישה לחומרי ניקוי, לחפצים קטנים וכו' לשתות רק מהכוס והבקבוק שלנו אכילה בצורה מתונה בשיבה ילדים לא נוגעים בפצוחים
צוות חינוכי	משתפים ילדים בניקוי ובהכנת האוכל ומלמדים אותם על	ילדים יכולים להיחנק גם מדברים תמימים כמו בלון, ענבים	"הוא יודע ללעוס" "אני לידו"	אחסון רעלים במקום בטוח תוכנית לעבודה עם

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	הסכנות בסביבה מבוקרת סוגים שונים של מזונות צריך לחתוך בצורה מסוימת	ונקניקיה משחקים שונים מתאימים לילדים בגילאים שונים לילדים בגילאים שונים יש יכולת שונה להעריך את הסיכון בדגש על: תרופות בהישג יד שגורמות להרעלה.	"אני רואה מה הוא מכניס לפה"	הורים חדשים ארוחה משותפת בבית ובגן- כל אחד אוכל מהצלחת שלו- הפרדת מזון, הפרדת משחקים- מניעת חנק מחלקים קטנים- התרעה על חלקים קטנים, הפרדה בסוג המשחקים לילדים בגילאים שונים
הורים	משתפים ילדים בניקוי ובהכנת האוכל ומלמדים אותם על הסכנות בסביבה מבוקרת מבינים מה נחשב חפץ קטן מדי מבינים איך צריך לחתוך את סוגי האוכל השונים כך שיתאימו לגילאים השונים של הילדים	מודעות לגבי הסכנות באוכל, משחקים בליעה ושתיית תרופות	הוא גדול הוא יודע ללעוס אנחנו משגיחים עליו אנחנו לידו	אחסון רעלים במקום בטוח מודעות לגבי הרעלים הקיימים בבית התאמת מזון לגיל הילדים אחסון רעלים בקופסא/במקום גבוה הפרדה באחסון של ממתקים יש לוודא כי ממתקים לא מאוחסנים ליד תרופות מרחיקים פיצוחים מהישג ידם של ילדים מרגילים את הילדים לאכול וללעוס לאט מנהיגות הורים מובילה פעילות הסברה בקהילה
קהילה	לדעת מה היקף ההפגעות של ילדים, מה הסכנות בסביבות החיים השונות של הילד- איך אני כמקבל החלטות וכארגון וכו' יכול לסייע בצמצום הסיכון? איך אני יכול להשפיע? גורמים בקהילה צריכים לדעת איך הם משפיעים על הסיכון- היבטים תרבותיים וחברתיים. גורמים מהקהילה צריכים להיות מיומנים בשיח ובהעברת מסרים עם ילדים ולמענם	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים 'בעיניים של ילד'	הם ילדים קטנים צריך לדבר עם ההורים ולא איתם	גורמים בקהילה צריכים להיות שותפים בתוכנית המניעה (תכנון ויישום) שימוש בדמות סמכותית שימוש בדמויות מפתח ומעצבי דעת קהל. בחינת הסביבה הפיזית (כל גורם והסביבה שבאחריותו) ויצירת שינוי מותאם לצרכי הילדים קידום שימוש בתוויות אזהרה המספקות הסבר בנושא הסכנה הספציפית על המוצרים

גילאי בי"ס יסודי

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	לדעת מהם סיכונים	כל אחד בכל גיל יכול	לי זה לא יקרה	אחסון רעלים במקום

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	ההרעלה והחנק בסביבה הביתית (במטבח עם מזון, בחדר הילדים עם משחקים וכולי)	להיפגע מהרעלה וחנק- משחקים מסוכנים הם סיכון בגילאים הללו מודעות לחומרים הגורמים להרעלה או חנק שילדים נתקלים בהם (תרופות, חומרי ניקוי, חלקי משחק קטנים, מזונות מסוימים)	אני יודע מה אני עושה כולם משחקים במשחק הזה אני כבר גדול ויודע איך לאכול (חנק)	בטוח ילדים יוזמים פעילות ומנחים ילדים צעירים יותר על הסיכונים בהרעלה ילדים יוזמים בדיקת הסיכונים בסביבה הביתית והקרובה קבוצות מנהיגות בית ספריות מובילות הסברה לקהילה בנושא
צוות חינוכי	הבחנה בין מסוכן ללא מסוכן בטבע ובסביבה הקרובה	סכנות החנק וההרעלה בקרב ילדים סכנות להרעלה בטבע- פטריות יער	ילדים גדולים לא יכולים להיות מורעלים או להחנק	הובלת תוכניות חינוכיות שבהן ילדים יוזמים פעילות ומנחים ילדים צעירים יותר על הסיכונים בהרעלה ילדים יוזמים בדיקת הסיכונים בסביבה הביתית והקרובה
הורים	הכרות עם המשחק ועם הנתונים ידע על חומרים הגורמים להרעלה ביניהם תרופות, חומרי ניקוי או אלכוהול, מזונות שונים כמו פיצוחים	משחקים מסוכנים המערבים חנק	הוא ילד גדול	אחסון רעלים במקום בטוח מודעות הורים לגבי הרעלים הקיימים בביתם אחסון מזונות העלולים לגרום חנק כמו פיצוחים במקום בטוח
קהילה				

גילאי חט"ב ותיכון

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	לדעת מהם סיכוני ההרעלה והחנק	כל אחד בכל גיל יכול להיפגע מהרעלה וחנק- משחקים מסוכנים הם סיכון בגילאים הללו	לי זה לא יקרה אני יודע מה אני עושה כולם משחקים במשחק הזה	אחסון רעלים במקום בטוח בני נוער יוזמים פעילות ומנחים ילדים צעירים יותר על הסיכונים בהרעלה בני נוער יוזמים בדיקת הסיכונים בסביבה הביתית והקרובה קבוצות מנהיגות בית ספריות מובילות הסברה לקהילה בנושא
צוות חינוכי		סכנות החנק וההרעלה בקרב	הרעלה וחנק- לא קשור לבני נוער	הובלת תוכניות חינוכיות שבהן

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
		ילדים. סכנות ההרעלה בשתייה חריפה (מזויפת/מוגזמת)		בני נוער יוזמים פעילות ומנחים ילדים צעירים יותר על הסיכונים בהרעלה בני נוער יוזמים בדיקת הסיכונים בסביבה הביתית והקרובה
הורים	משחקים מסוכנים המערבים חנק הרעלה משתייה חריפה	הוא ילד גדול	אחסון רעלים במקום בטוח מודעות הורים לגבי הרעלים הקיימים בביתם	משחקים מסוכנים המערבים חנק הרעלה משתייה חריפה
קהילה				

מטרות ודגשים לתוכנית לקידום בטיחות בדרכים

גילאי לידה עד 6 שנים

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	איך חוצים נכון את הכביש הסכנות שיש במעבר חצייה לא חוצים לבד אף כביש איפה מותר ואיפה אסור לשחק בחצר הבית מכירים את הכללים: לא חוצים כביש לבד תפקיד הרמזורים משחקים רק באזורים מגודרים	הכביש מסוכן- אסור לרדת מהמדרכה לבד לא כל מקום בחצר הבית הוא בטוח למשחק- יש אזורים שבהם אסור לשחק דגש: חצר הבית במגזר הבדואי דגש: חציית כביש עם אח שהוא ילד בעצמו רכיבה נכונה על אופניים	אפשר לשחק בחצר הבית לבד אמא שלי רואה אותי מרחוק	ירידה מהמדרכה רק עם מלווה משחק רק באזורים בטוחים
צוות חינוכי	הצוות החינוכי צריך להיות מודע לסיכונים העיקריים	תאונות דרכים- נוסע ברכב/ הולך רגל תאונות בקרבת הבית ובחצר (דגש על המגזר הבדואי) תאונות במעבר חצייה- מעבר חצייה לא בטוח. מיקוד לקראת היציאה לחופשות	ילדים לא חוצים לבד- הם בסביבת מבוגר שאחראי עליהם	תוכנית לעבודה עם הורים חדשים פיתוח תוכנית למניעת היפגעות. הסבר על סכנות הדרך
הורים	איך מסייעים ילדים ברכב? מה הסכנות שבמעבר החצייה מה הסכנות במשחק בחצר הבית	שכחת ילדים ברכב תאונות דרכים-הולך רגל נתוני היפגעות מודעות לסכנות הדרך	לי זה לא יקרה	ילד לא חוצה אף פעם כביש לבד ילד תמיד יושב ברכב עם מתקן ריסון המתאים לגילו בחצר הפרטית מגדירים את גבולות

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
קהילה	עם מי בטוח לחצות את הכביש	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים 'בעיניים של ילד'	הם ילדים קטנים צריך לדבר עם ההורים ולא איתם	החצר הבטוחה (מגדרים) ומגדירים כללי התנהגות קמפיינים מבוססי קהילה להתקני ריסון לילדים בהתאמה לקהילות השונות גורמים בקהילה צריכים להיות שותפים בתוכנית המניעה (תכנון ויישום) שימוש בדמות סמכותית שימוש בדמויות מפתח ומעצבי דעת קהל בכל אוכלוסייה. בחינת הסביבה הפיזית (כל גורם והסביבה שבאחריותו) ויצירת שינוי מותאם לצרכי הילדים

גילאי בי"ס יסודי

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	הכרות עם חוקי התנועה- רשיון להולכי רגל בחירת הדרך הנכונה לבית הספר הכרות עם כל משתמשי הדרך אפיון ולמידה של סימני דרך, תמרורים, ועזרים אחרים במרחב התנועה	תאונות דרכים- נוסע כלים חשמליים קורקינט וכו'	לי זה לא יקרה כולם עושים את זה מעבר חצייה זה דבר בטוח כולם רואים אותי כשרואים ילד מיד עוצרים אני יודע להיזהר בשכונה שלנו לא היו תאונות זה כביש קטן ולא עוברים בו כמעט מכונות	חגירת חגורת בטיחות וכריות אוויר תרגיל חצייה נכונה הפיכת הילדים למדריכים של הילדים הצעירים הובלת יוזמות להעלאת מודעות בנושא רתימת קבוצות המנהיגות להעלאת מודעות לנושא הגדרת כללים על אלו כלים רוכבים ועל אלו לא
צוות חינוכי	להכיר את חוקי התעבורה	נתוני היפגעות ילדים בבית בחצר ובדרך אל בית הספר מיקוד לקראת היציאה לחופשות	אני לא מורה לזהירות בדרכים אני לא בקיא מספיק בחוקים זה לא באחריותי	הסבר על סכנות הדרך עידוד הליכה בטוחה לבית הספר בחירת הנתב הבטוח עידוד מיזמים ופרויקטים של צוותי חינוך ושל ילדים להעלאת המודעות של הקהילה ושל הילדים לסכנות בכביש קידום שיתוף משותף על הנושא בין הורים וילדים והגדרת כללי התנהגות/אמנה/הסכמות משותפות
הורים	רשיון להולך רגל- הכרות עם חוקי התעבורה	תאונות דרכים-הולך רגל	הילד של גדול הוא יודע להיזהר הוא חוצה רק במעבר חצייה	הסבר על סכנות הדרך הורדה בטוחה של ילדים בקרבת בית הספר

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
	הסחות הדעת של הולך הרגל (טלפון נייד, שיחה עם חברים) והסיכונים			התנסות במסלול ההליכה הבטוח לבית הספר עם הילד שלי
קהילה	מתן מידע לגורמים שונים לגבי היקף ההיפגעות של בני נוער	העלאת המודעות של מקבלי ההחלטות, בעלי תפקידים, ארגונים שונים בקהילה לסיכונים	מופעל עליהם לחץ חברתי ההשפעה שלנו עליהם היא לא גדולה	קמפיינים מבוססי קהילה להתקני ריסון לילדים פיקוח והסברה

גילאי חט"ב ותיכון

קהל יעד	ידע, מיומנות	מודעות	עמדות	התנהגות
ילדים	הכרות עם כל משתמשי הדרך הכרות עם חוקי התנועה התנסות בהסחות דעת/סימולציות מבוקרות איך רוכבים על כלים חשמליים	תאונות דרכים - נוסע ברכב	אני בשליטה מלאה עליי אלוהות ועייפות לא משפיעים בכלל אני שולט בכביש אני אדע להתחמק מכל צרה על הכביש	חגירת חגורת בטיחות וכריות אוויר הפיכת הילדים למדריכים של הילדים הצעירים הובלת יוזמות להעלאת מודעות רתימת קבוצות המנהיגות להעלאת מודעות לנושא בקהילה- שגרירי זהירות בדרכים הגדרת כללים על אלו כלים רוכבים ועל אלו לא
צוות חינוכי		תאונות דרכים-הולך רגל מיקוד לקראת היציאה לחופשות		הסבר על סכנות הדרך
הורים	דגשים לקראת הוצאת רשיון נהיגה	תאונות דרכים-הולך רגל	אי אפשר לשלוט עליהם מופעל עליהם לחץ חברתי	הסבר על סכנות הדרך הגדרת כללי התנהגות בנוסע וכנהג בכביש
קהילה	צריכים לדעת איך הם יכולים להשפיע גורמים מהקהילה צריכים להיות מיומנים בשיח ובהעברת מסרים עם ילדים ולמענם	הכרות עם משפחות שכולות/פצועים	מופעל עליהם לחץ חברתי ההשפעה שלנו עליהם היא לא גדולה	קמפיינים מבוססי קהילה להתקני ריסון לילדים פיקוח והסברה